

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izvemski nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

za pošiljanje prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
šetri » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravnštvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
šetri » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

Štev. 116.

V Ljubljani, v soboto, 23. maja 1903.

Letnik XXXI

Prvi lustrum škofa A. B. dr. Jegliča.

Včeraj, dne 23. maja je minulo pet let, odkar je zasedel stolico sv. Maksima knezoškof ljubljanski dr. A. B. Jeglič; dovršil je svoj prvi lustrum mej nami. Z juga iz Bosne solzorosne prihital je mej nas naš rojak in z odprtimi rokami in iskrenimi srci sprejeli smo ga v svojo sredo. Njegova gorečnost, skromnost, učenost, delavnost nam je bila znana, še dokler je bival mej nami, v Bosni pa si je v dolgih letih utrdil in spopolnil svojega apostolskega duba, katerega poln je prišel v Ljubljano, da kot naslednik kardinala Missie prevzame vlado ljubljanske škofije.

Izreden je bil sijaj, s katerim smo Slovenci vsprejeli svojega novega škofa, tudi oni, ki so poprej stali od daleč ob takih slovesnostih, so se to pot približali, žal, da le za hip, ker z zunanjim sijajem niso prinesli nasproti tudi vdanih vernih src svojemu novemu škofu.

Ta sijaj pa novega škofa ni motil, precej v prvem pastirskem listu se priporoča v molitev, „da bom mogel“ — kakor piše — „pogumno hoditi po križevem potu, katerega sem danes nastopil.“

Pridi k nam Tvoje kraljestvo po Mariji! S tem geslom je novi škof prišel k nam in temu geslu je bil zvest vseh pet let. Zasnoval je pri svojem nastopu v smislu tega gesla mnogo in velikih načrtov, izvršuje in dovršil jih je še več. V vsem svojem delovanju nastopa z neko elementarno silo, kateri se skoro ni možno ustavljati, besedo njegovo spremlja živo dejanje.

On nam je vzornik, katerega občudujemo, katerega pa žal ne moremo vselej dosežati. Kot škof živi molitvi in delu za duševni in gmotni blagor svojih podanikov. Služabnik je vseh svojih škofljanov. Glejte od Boga sem Vam postavljen kot vaš predstojnik, pa Bog mi je pričal, da hočem biti služabnik vas vseh, tako je govoril, ko je prvič v stolnici pozdravil svoje duhovne.

S tem je združil duhovne in ljudstvo okrog sebe. Pridite k meni, že vas nosim v svojem srcu, je dejal pri svojem nastopu, in tako je vedno delal, za to je ta zveza ona nepremagljiva trdnjava, ob katero se zastonj zadirajo sovražni napadi.

Z združenimi močmi se veliko stori. In Anton Bonaventura je neizmerno storil združen v Bogu in ljubezni s svojimi duhovni in s svojim ljudstvom za povzdigo verskega življenja z besedo in vzgledom. Neizbrisno ostane njegovo delovanje v kroniki ljubljanske škofije in v življenju našega naroda. Ako je živo versko življenje poroštvo boljše bodočnosti, tedaj je gotovo, da sine ta tudi našemu ubogemu narodu.

V aktivno politiko škof sega po dolžnosti kot škof, nikjer pa ne skriva glede tega svojih nazorov in nevstrašno izvršuje dolžnosti in pravice državljana.

Slovenca in Nemcu v škofiji je enako pravičen, dober oče, ki tudi v narodnem vprašanju hodi pota krščanske vere. In vendar kako se ogreva za vse naše idejale, za vseučilišče slovensko, za socialno preosnovo našega naroda, vse mu je v mislih, vse mu je pri srcu.

Z gimnazijo, katero gradi v Šent Vidu pri Ljubljani, sicer z velikimi težavami, a upajmo, da s tem večjim blagoslovom, si postavi škof neminljiv spomin svoje apostolske skrbi za krščansko izobrazbo naše mladine. Sploh, kamor koli pogledamo, povsod so videti globoko zarezane brazde škofovega blagonosnega delovanja v prvem lustru njegovega vladanja.

Ob tej priliki se zato poklanjamo tudi mi svojemu škofu, mučeniku za krščansko idejo mej Slovenci, ter prosimo naj ga nam dobri Bog ohrani še mnoga, mnoga leta!

Liberalci pri delu! Gorje kmetu!

Gorje ti, ubogi kranjski kmet, če bi vsigdar obveljala beseda liberalcev v naši deželi!

Pretekli ponedeljek bila je seja deželnega odbora. Šlo se je za deželni proračun za leto 1903. Šlo se je osobito za deželne podpore, ki naj se leta 1903. izplačajo.

In kakšno stališče sta zavzemala liberalna deželna odbornika dr. Ivan Tavčar in Peter Grasselli?

Glasovala sta proti temu, da dežela, kakor druga leta, da brezobrestna posojila vinogradnikom.

Glasovala sta proti temu, da dežela v letu 1903. kaj prispeva za vodovode po deželi.

Glasovala sta proti temu, da dežela l. 1903. kaj prispeva za uravnava voda.

Glasovala sta proti temu, da dežela dá v tem letu kaj podpor po uimah poškodovanim kmetovalcem.

Glasovala sta proti temu, da bi dežela dala l. 1903. kaj podpore mlekarnam.

Glasovala sta proti temu, da bi dežela leta 1903. kaj prispevala k cestnim zgradbam.

Glasovala sta proti prispevku dežele za pogozdovanje krasa.

Skratka, glasovala sta zoper vse, kar bi bilo kmetu v korist.

Pač pa sta glasovala za podporo gledališču — nemškemu in slovenskemu — v skupnem znesku 24.000 kron!

Vodja Povše je predlagal, da se dovoli in izplača:

Za brezobrestna posojila vinogradnikom 30.000 K.

Za vodovode 40.000 K.

Za uravnave vodá 20.000 K.

Za podpore po uimah poškodovanim: 16.000 K.

Za kmetijsko družbo: 7000 K.

Za mlekarne: 4000 K.

Za pogozdovanje krasa: 4000 K.

Za ceste: 20.000 K.

Dr. Tavčar in Grasselli sta te predloge strastno pobijala.

Toda to pot sta se urezala. Zastopnik Nemcev v deželnem odboru, grof Barbo, se ni hotel podati na pot slepega sovraštva zoper kmeta. Glasoval je za predloge Pov-

šeta, tako da so bili glasovi enako razdeljeni na vsaki strani po dva. Odločiti je torej imel deželni glavar pl. Detela, ki je seveda kot pošten zastopnik kmetkega ljudstva odločil za kmeta. Podpore kmetom se bodo torej tudi to leto izplačale, tako kakor druga leta.

Toda, če bi bilo šlo po volji naših liberalcev, bi kmetje letos ne dobili niti vina nara!

Slovenski kmet, izreči svojo sodbo nad tem početjem slovenskih liberalcev!

Kaj porečete osobito tisti vipavski kmetje, ki ste s svojimi glasovi l. 1901. pripomogli liberalnemu poslancu do zmage in tisti dolenski vinogradniki, ki ste se dali ob volitvah l. 1900. in 1901. zbegati po liberalnih kričočih.

Vedite, da če bi bila obveljala volja zastopnika dolenskih mest in voditelja vseh kranjskih liberalcev, dr. Tavčarja, potem l. 1903. ne bi bili dobili ne le nobenega deželnega denarja za obnovitev vinogradov, temveč tudi ne tistih 50.000 K (petdeset tisoč kron) katere je država v ta namen naklonila; kajti storila je to država le pod pogojem, da dežela dá 30.000 K. Po namenih liberalcev naj bi torej bilo 80.000 K l. 1903. vzetih vinogradnikom na Dolenskem in Vipavskem!

Tudi vodovodi naj bi se po nameri liberalcev l. 1903. ne gradili. Spodletelo jim je in delali se bodo še letos vodovodi v Dol. Lazih, Jurjevici, v Brežah, v Sušji, Zapotoku in Vinici, v Nandanju Selu, v Gor. Vremu, v Novi Sušici, na Godoviču, v Planini, v Sinjedolah in drugod. Vse proti volji liberalcev, vse le vsled odločnega nastopa katoliško-narodne stranke!

Niti pogorelci in tisti ubogi kmetje, katerim je toča pobila pridelke, naj bi po volji liberalcev ne dobili vinarja podpore!

Pač pa sta oba liberalna deželna odbornika, Tavčar in Grasselli, kakor eden mož glasovala za podporo ljubljanskemu gledališču, nem-

LISTEK.

Braći Slovencima.

Vas, braćo naša, od uvijek je svaka Svih nas Hrvata vrela suza pekla, Vi, braćo mila, tugovaste s nama, Kad hrvatska je gdjegod krvca tekla — Sve naše boli, bile su i vaše, Svi naši jadi i vaši su bili, Vi s ljubavi iz gorke naše čaše Viek kap ste svaku s nama bratski pili!

I sada eto, gdjeno rod naš zdvojan Tek pravo traži, da se pravda vrši, Jer dodija mu onaj neprebrojan Sav lanac ropstva, što mu biće krši — I sada, braćo, hvala vama budi, Iskazujete ljubav u svoj snazi, Jer braća ste, jer znate kao ljudi: I crv se brani, kad se po njem gazi!

Vi ustajate djelom, riečju, perom Za nas Hrvate budi koga kraja, Vi bodrite nas živom, stalnom vjerom, Da u toj borbi Hrvat ne očaja. I ne čemo — ta sveti humci grobni I tamnice, gdje Hrvat mnogi stenje, To klič je bojni, za tirana kobni, To diže jošte nam oduševljenje!

Slovenci braćo, rod naš nigda ne će Zaboraviti ljubavi vam čiste, I dok to sunce bajnim nebom šće, Vi budite nam, što ste i što biste! Za ljubav ovu neka Bog vam plati, Jer sveta je milota žara njena — Do vieka će je cijeniti Hrvati I naša »vdova, tožna, zapušćena«!

K 25-letnici c. in kr. 19. lovskega polka.

Spisal Fr. Hoenigman.
(Dalje.)

Med tem časom, ko so se naši vojaki bojevali pri Kremencu, se je pa trenu pripetilo nekaj nepričakovanega. Ta je moral namreč s seboj vzeti tudi vjete Turke. Straža okoli njih je bila maloštevilna. Da bi bili turške vjetnike rešili, so naskočili vstaši ves tren, streljali nanj in napravili zlasti med dalmatinskimi gonjači veliko zmešnjavo. Dalmatinci so namreč popustili svojo živino in zbežali proti svoji domovini. Oslu in mule brez gospodarja so se plašili in še vojaške konje pripravili v popolni nered. Tako tedaj vse zbegano se je valilo v gostem prahu in gnečji vse proti Tasoviču. Ker je bila posadka tega kraja majhna, nam stotnik ni

mogel dati dovoljne straže, zato je še tisti dan okoli jednajste ure zvečer prišel naš tren v mesto Metkovič. Bilo pa je to radi tega potrebno, ker so dohajale vesti, da hoče sovražnik zavrtno napasti tren in ga pokončati.

Se-le 21. avgusta se je vračal naš tren iz Dalmacije z živili, spremljevan od dveh polkov dalmatinskih domobrancev nazaj na bojno polje. Vjete Turke, ki niso hoteli hoditi, ampak so čakali na svojo rešitev, so naše straže postrelile na cesti.

Ta dan popoldne je prišel do našega polkovnika tudi župnik Mušić od 15 Črnogorcev spremljan. Mušić je bil hud sovražnik Turkov, znan iz črnogorskih bojev s Turki. Bil je eden izvrstnih voditeljev svojih 1300 mož Črnogorcev, ki so imeli handžar (dolgi nož) za pasom in blizo dva metra dolgo puško na kamen za orožje. Jedli so z nami komis. Ti so za hrbtom napadali našega nasprotnika, dokler ni bil premagan.

Bila je to izvrstna pomoč za nas. Mušić je ostal potem v Mostaru kot zaupljiv služabnik naš. Po kratkem boju 21. avgusta pri Poprat-u smo se 22. vrnili in prisli 23. pred Mostar, kjer smo ostali 24. in 25. avgusta. Dne 26. avgusta morali smo pa proti Buni, kraj, ki ima eno mošejo (turška cerkev) kulo (turški grad) in nekoliko ob obeh stra-

neh potoka Bunice v neredu stoječih turških in srbskih hiš. Pravi katoliki so bili v manjšini kakor skoraj povsod, koder smo hodili. Iz Bune šli smo skozi Blagaj ter prišli 28. avgusta v Nevesinje. Blagaj je nekoliko večji kraj kot Buna. Ima tudi mošejo in je zvezan z lepo cesto z glavnim mestom Mostarom. Mošeje so rabili naši vojaki za zaloge skoraj po vseh manjših krajih. Dovoljeno je pa bilo hodžiji (tako so imenovali turškega popa) hoditi 5 krat na dan na ozki visoki stolp, ki ima samo zanj prostora, in klicati Turke k molitvi.

Tukaj ne smem pozabiti znamenitosti! Lepa pot, kakor nalašč za sprehajališče, pelje iz vasi ob Bunici prav do njenega izvira. Izvira pa Bunica iz prostorne, globoke dupline, ki je od narave obokana kakor kaka klet. V tej votlini prebiva brez števila divjih golobov. Pravijo jim: »Mohamedovi golobki«. Zato je pa prepovedano katerega vloviti ali streljati nanje. Te zapovedi nismo natančno držali. Gledali smo pa večkrat, kako je kakov mladič čefnil iz gnezda v vodo in utonil, če je bil tudi Mohamedov. Od izvira kakih 30 korakov je stalo zidano poslopje in notri Mohamedov grob, visoka lesena rakev v sredi postavljena. Ali mislite, da smo mirovali, dokler nismo videli, kaj je notri? Stražo od zunaj, da nas ne vidi kak Turk, drugi

škemu in slovenskemu, v skupnem znesku 24.000 kron. Žal, se jima je v tej točki pridružil tudi nemški grof Barbo in tako je bila ta podpora z večino glasov sklenjena. Toda zadnja beseda v tej zadevi še ni zgovorjena.

Ljudstvo pa sedaj pozna liberalce do dna duše. Dejanja govore — ne govore, temu kriče, kriče do neba! Človek bi mislil, da sanja, ko kaj takega čuje. A istina je, resnica je, gola resnica, zabeležena v zapisnikih dež. odbora kranjskega.

Za ljudstvo nič, za kmeta knof — za gledališče, za zabavo ljubljanske gospode pa 24.000 kron!

To je liberalni program! Slepec mora sedaj videti, kaj je slovenski liberalizem...

Spas Hrvatski!

Hrvatska ljudska duša je vznemirjena do obupa.

Od Drave do krševitega Primorja, od Zagreba do Osjeka gre po ljudskih masah nervozna nezadovoljnost.

Seljak in delavec, malomeščan in obrtnik, vse se je našlo v slozni klic: Doli s tiranijo! Mi hočemo ostati Hrvati in hočemo tudi svoj kos kruha na rodni dedni zemlji hrvatski!

Hrvatsko poplavlja avstrijska vojska in straži mesta in vasi in železnice. — In ta vojska drži k tom upor hrvatskega seljaka in malomeščana. Čuden prizor, ko mora vojska miriti one cesarju in kralju od pamtveka vdane Hrvate, ki so prelivali svojo kri za državo in dinastijo v celi srednji Evropi. Solčna Italija in bogata Češka krije kosti hrabrih hrvatskih vojakov. In ko je Mažarstvo in njega plemstvo odpovedalo pokorščino Habsburžanom, je ban Jelačić zbral hrvatske prapore in jih vodil v krvavi boj za dom in za dinastijo.

Čudne misli in trpka čutila prevevajo našo dušo ob sedanjih prizorih, ko zavzema banski stol Jelačić bana, grof Khuen Hedervary! Z železno roko brzda nezadovoljne elemente v Hrvatski. In nezadovoljnih elementov je v Hrvatski legije in legije. Vse osiromašeno seljaštvo, vse neodvisno meščanstvo in delavstvo razburja silovita nezadovoljnost z gospodarskim in političnim svojim položajem.

Ali ban Hedervary je vendar še gospodar situacije.

Uradništvo ne čuti hrvatski, ker ne sme čutiti.

Kdor bi ob volitvah ne korteširal za vladine mameluke ali bi celo glasoval za opozicijo — vržejo ga iz službe na cesto.

Poleg uradništva pa ima Hedervaryjev zistem sto in sto svojih kortešev in denuncijantov v vrstah napoluintelligence.

Skrajno napet je položaj v Hrvatski in mi se v resnici bojimo, da bukne ponekod istinita revolucija, prava seljačka buna. Bojimo se, pravimo, ker bode nedolžnih žrtev še več. Že sedaj se polnijo ječe v Hrvatski,

pa notri! Privzdignili smo rakev. Spodaj ni bilo nič, kakor par miši!

Nad izvirom Bunice se mogočno vzdiguje proti nebu več sto metrov visoka in trdna skala. Ako človek stoji spodaj in zre po nji proti nebu, tako se mu zdi, da se podira nanj in ga bo zdaj pa zdaj pokončala. Vrh stene stoji razvalina zelo obširne stare trdnjave. Rekli so, da je to Stjepanov grad. Pravili so tudi, da je z vrh razvaline votlina prav do Bunice, po kateri so zajemali vodo. Videl je nisem, dasiravno sem bil gori.

Iz te prijazne in rodovitne, s trto, oljko, in granatovimi jabolki obraščene dolinice je bilo kmalu treba odriniti v Nevesinje. Pot iz Bune proti Nevesinju je bila izprva še dosti prijazna. Ali kmalu se je izgubila, in po stezah, po katerih je mogla naprej le tovarna živina, je hodila naša glavna armada, cela brigada, ali pa še več. Od zgodnjega jutra do enajstih po noči smo hodili po silno visokem hribu, brez jedi in pijače v najhujši vročini, tako, da vsled vročine ni bilo mogoče komisa jesti, ne ruma piti. Naša

kakor da bi bili Hrvati uporniki proti državi in kralju. Ali oni se le protivijo protizakonitosti glede nagodbe in proti gospodarskemu in finančnemu izsesavanju Hrvatske kraljevine. Pisma plenijo, ženske in može vladajo v tamnice.

Valed tega brezpravnega sistema v Hrvatski je nastal sedanji kritični položaj. — Sedaj, ko so stvari dospeli do vrhunca, bo bržkone padel tudi vodja tega sistema. Ali pa pade tudi ves zistem, katerega hrmar je bil Hedervary, je pa drugo vprašanje.

Nagodba se krši že celi čas dualizma, dežela se finančno izrablja že tudi celi čas, a to političsko in finančno izrabljanje v korist ogrskega centralizma v Budimpešti opravljajo sami čisti Hrvati porodu.

Hujše kakor sami Madžari, služi velika večina korumpirane inteligence hrvatske madjaronskemu sistemu. Od vseučiliškega profesorja pa do vaškega pandurja, vse povsod ima zistem svoje goreče pristaše. V ogromni manjšini so: toda imajo vse poštenje in vse vladne jaslje, iz katerih se vede in pasejo.

Sedanje narodno gibanje v banovini vzbuja pozornost v sorodnih slovenskih plemenih v obeh državnih polovicah. Ali trdi Nemci in Rumuni spremljajo simpatično hrvatski pokret, kajti židovskomažarski šovinizem je s svojim brutalnim narodnim zatiranjem nemažarskih plemen v Ogrski zapravil vso simpatijo mažarskemu plemenu.

Edino dunajski židovski listi, na čelu jim »N. Fr. Presse«, sramežljivo stojijo ob strani liberalne stranke v Ogrski in grofa Khuena.

In to ni čuda! Židovski liberalizem izžema ogrske narode na gospodarskem polju do mozga, za drugi plati pa se priljuje mažarstvu in razpalja narodni mažarski šovinizem. Če pa bi mažarsko pleme, katero ima sicer mnogo vršin, prišlo do spoznanja, da je šovinizem in imperializem 8 milijonov Mažarov blaznost in najboljša pot v lastno narodnostno propast, tedaj bi nastale v Ogrski razmere, ki bi odprle pot ekonomičnemu in kulturnemu razvitku narodnosti. To bi pa bil smrtni udarec za nestevilne židovske pijavke, ki preplavljajo Ogrsko.

Zidi delajo najboljši »gšeft« v Ogrski, ako Mažari le na to mislijo, kje bi pomažarili slovaškega ali rumunskega otroka in kje bi v avtonomni Hrvatski obesili mažarsko zastavo in napravili mažarski napis. Mažarom narodni šovinizem, židom pa denar, to je prav židovom.

Zato je naravno, da stoji židovska žurnalitika sedaj ob strani Mažarov. — To je židovska trgovska narava, da gre vedno z močnejšim.

Heroiški hrvatski narod je prvi dvignil svojo glavo in zaklical svoj quos ego!

To je zgodovinski trenutek, kajti to je začetek evolucije na gospodarskem in narodnostnem polju v deželah svetega Štefa na krone. Politična in narodna svoboda mora prej ali slej priti

stotnija je poleg tega morala varovati desno stran glavne čete.

Vsled silne vročine in prevelicega napora je ostalo od naše stotnije sedem vojakov v hribih. Nekateri so prišli srečno v Mostar v vojaško bolnišnico, za dva nisem izvedel, kam sta prišla. Pravili so, da enega od teh je dobil neki Turek, ga posadil na svoje živinče in prišel z njim v Mostar k avstrijskim vojakom.

Vojakom je bilo prepovedano ostajati za svojim oadtelkom. Ni čuda! Saj se je vedno čulo, da so siloviti Turki zdaj tu zdaj tam temu odrezali nos, ušesa, onemu iztaknili oči, in druge zopet mučili na nepopisljive načine. Žive na kolu so pekli, nabadali jih na priostrene kolce itd. Kdo bi si torej upal ostati zadaj. Ali kdor se je v nezavesti zgrudil, so ga le težko spravili naprej.

Ob 11. uri po noči 28. avgusta smo prišli v prostorno dolino v Nevesinje in zapalili ognja. V Nevesinju je menda 28. julija 1875. leta počil prvi vataški strel. In sedaj (1878) mesec kasneje, so bili pa že Avstrijci tukaj. (Dalje prih.)

do veljave v kljub Khuen-om in mažarskim šovinistom.

Ko Hrvatska ječi pod železno pestjo grofa Khuena in njegovih pandurjev, ko se ječe polnijo s zvestimi Hrvati in Hrvatcami, ko teče rdeča kri in poji polja Hrvatske, one Hrvatske, ki daje cesarju in kralju najbolj vstrajne in zveste vojake, tedaj se odpirajo Hrvatom sočustvojoča srca vse naokrog.

Morska kraljica, Dalmacija, glasno in javno manifestira za svoje krvne brate v Banovini.

Naš mali, a po bratskem čuvstvu veliki narod slovenski tudi hoče pokazati, da hoče v svoji sosesčini, v Hrvatski, človeške razmere, ne pa tiranije mažarskega satrapa.

Kakor je ob obalah Adrije v Trstu vršel tisočglasni protest proti razmeram v Hrvatski, tako sledi to nedeljo Ljubljana, da glasno in odločno protestira proti samovoljnosti Khuenovi in njegovim pandurjem.

Slovenski protest pa velja v zlasti onim Khuenovim političnim husarjem, ki so porodu Hrvati, a služijo za blesteči mamon korumpujočemu in demoralizujočemu sistemu.

Tem elementom veljaj klic: nesmrtna sramota hrvatskim narodnim izdajcam!

Khuen služi kot Mažar mažarskemu imperializmu v Hrvatski, a orodje njegovo so korumpirani — Hrvati.

Prva skrb bodi sedaj, da pade grof Khuen s svojim zistemom. Druga večja skrb pa sledi za Hrvatsko, da vzgoji iz mladine resne političke značaje, ki bodo kot močje delali za narodni blagor na narodnem, socialnem, zlasti pa na zanemarjenem gospodarskem polju.

V delu za narod je pravi patriotizem in kakor Slovence tako tudi Hrvate spasi le delo za narod.

V to ime kličemo: Živela prerrojena Hrvatska in z njo svobodna habsburška država! Doli s šovinizmom!

Slovenec in Hrvat.

(Govor poslanca Žitnika.)

V seji poslanske zbornice dne 19. maja je v razpravi o najnem predlogu »Slovenske zveze« posl. Žitnik govoril naslednje:

Visoka zbornica! Ravnokar Vam je tovariš Biankini obširno in stvarno pojasnil vzroke, ki so nas napolnili, da smo podpisali njegov nujni predlog, ki ga priporočamo visoki zbornici.

Ni naš namen, da bi preprečili razpravo o točkah dnevnega reda; tudi ni moj namen, da bi še obširneje opisaval nečuvane dogodke na Hrvatskem, kakor je to že storil g. Biankini; tudi nočem predavati o državnoopravnem vprašanju hrvatske ogrske nagodbe. Ne, le simpatije so, ki jih Slovenci gojimo do svojih najbližjih bratov, katere hočem kratko izraziti pri tej priložnosti. S Hrvati so Slovenci stoletja delili žalost in veselje, in to hočejo storiti tudi v bodoče.

Gospoda moja! Dogodki na Hrvatskem so zadnje dni dobili že tako obliko, da ne provzročajo skrbi samo hrvatskemu narodu in ogrski vladi, marveč bi morali tudi nas kot najožje zaveznike v višji meri zanimati, nego n. pr. revolucija v palači kitajskega cesarja ali »bolnik« ob Bosporu in njegove reforme v Makedoniji. (Pritrjevanje.)

Da, gospoda moja, glasi se kakor trpka ironija, ako skuša naša država v dogovoru z Rusijo turškega sultana prisiliti, da uvede reforme v svoji državi. Res je, turško gospodarstvo na Balkanu je sramota za vso omikano Evropo, in skrajni čas je, da se zbrise ta madež z lica Evrope. Toda, gospoda, mi potrebujemo v svoji državi mnogo reform, in prava slika hrvatskih razmer gotovo ni taka, da bi nas ostala Evropa mogla občudovati ali zavidati kot kulturonošce in civilizatorje.

Danaisko darilo, katero je Deák s svojo stranko dobil l. 1867, to je privilegij, da smejo Madžari gospodariti onstran Litave, kakor jim ljubo in drago. Hrvatsko in Slavonijo, vojno granico in Sedmograško so izročili na milost in nemilost ogrski vladi, ker so si tedaj vabili v glavo, da hočejo za vsako ceno pomiriti Madjare.

Nočem pa trditi, da so morda tedaj v teh deželah imeli pomisleke proti državno-pravni zvezi z Ogrsko; ne, Hrvatje so se raje zvezali z Ogrsko, s katero jih je vezala zgodovinska tradicija, nego s to državno polovico. Kaj pa je ogrska državniška modrost naredila iz teh dežel? Ognjišča nezadovoljnosti in sovraštva proti zvezi z Ogrsko. (Pritrjevanje.) Madjarski šovinizem je zavla-

dal v javnem življenju ter je neusmiljen oče otrokom v hiši.

Ta šovinizem je prelomil najsvetejše obljube, ki so jih ogrski kralji dali nemškemu naselnikom in pozneje v nagodbi hrvatskemu narodu. Saj je hrvatski ban sam »milostno« priznal, da se nezadovoljnimi Hrvatom deloma godi krivica. To je v naše začudenje te dni grof Khuen Hedervary izpovedal so-trudniku časopisa »Magyar Hirlap«.

Ta izjava je jako značilna, vendar pa nočem dalje o nji govoriti. Da z vso pravico grajamo razmere na Hrvatskem in da more biti vznemirjeno in ogorčeno prebistvo na Kranjskem, v Dalmaciji in Istri ter sploh na slovenskem jugu naše države, to dokazujejo in potrjujejo razni časopisi. Tako je graška »Tagespost«, torej list, ki gotovo ni Slovanom prijazen ali celo klerikalen, dne 13. t. m. objavila članek, v katerem se mej drugim glasi: »Ves hrvatski narod od Splita do štajerske meje je na nogab. Recimo takoj, da se je Hrvatom godila krivica in se še godi. Proti hrvatskemu banu je tolika nevolja po celi deželi, da je brez dvoma moral storiti velike napake. Radikalni hrvatski listi že mnogo časa proti banu ponavljajo huda očitanja, katerih ban ni nikdar ovrgeel, kakor bi bila njegova naloga. Konfiskacije listov niso pravi odgovor, ker ravno dokazujejo resničnost očitanj. Ako hrvatski kmetje se zbirajo v trumah ter po gradovih stikajo za banom, morajo gotovo imeti tehtne vzroke, da tako javno kažejo svojo jezo in nevoljo. (Čujte, čujte!)

Naj reče kdo, kar hoče, gotovo je, da veje azijski duh daleč v našo državo. Kakor paša je ban s pomočjo madjarskih šovinistov gospodaril v svoji deželi že 20 let; paša v ogrski obleki z nagibi azijskega despota. Ni čudno, da je Hrvatska podobno turškim vilajetom na Balkanu. Mesto da bi bil ta paša v 20 letih povzdignil šolstvo na Hrvatskem, v deželi uredil samoupravo ter z močno roko, a z dobrim namenom povzdignil zanemarjeno omiko prebivalstva, je imel oči in ušesa le za želje madjarske gospode, spridil je parlamentarne naprave v deželi, zastrupil je domačo inteligenco s samovoljnimi darili ter je ljudstvo vzdržal v onih razmerah, v katerih ga je dobil in katere Dunajčani označujejo z besedo: Se-režanci. To je ravno gorostasna krivica, da so v naši državi tako mnogoštevilna kulturna sredstva, katera pa močje, kakor je hrvatski ban, ne uporabljajo za omiko, marveč v ta namen, da ovekovečijo nekulturo. Hrvatski sabor ima le ta namen, da samovoljnost pokriva z navidezno pravico, šolski tukaj, da kmete odvrtačo od pouka, časniki so tu, da petolizci dobivajo kruh, orožniki so tu, da brzdačo nevoljo inteligence. (Čujte, čujte!) Kako žalostna je podoba hrvatskih razmer ravno sedaj, ko zahtevamo, da turški sultan uvede reforme v svojih deželah! Ali ni mogoče, da turška vlada pokaže na hrvatske razmere? Ko bi se povzdignila splošna kultura na Hrvatskem ter bi bilo prebivalstvo imovito in zadovoljno, bi to najugodnejše vplivalo na narode na Balkanu. Poklic naše države je, da si s kulturo pridobi dežele na vzhodu in jugu; toda na južnem Ogrskem raje razširjajo madjarizacijo — in to je najslabše sredstvo, katero more odpirati pota kulturi in razširjati srednje-evropski vpliv.

Izpuštil sem iz članka le uvod in stavek na koncu, vse drugo pa podpisem in gotovo tudi moji tovariši.

Z ozirom na žalostne razmere v naši državi, z ozirom na zgodovinski poklic naše države na vzhodu, osobito na Balkanu gotovo vsakdo uvidi težave, ki jih mora imeti naša vnanja politika. V inozemstvu tako dobro poznajo naše slabosti, da jih vsa diplomacija ne more utajiti.

In to je ravno, kar mora jako boleti vsacega avstrijskega rodoljuba, to je vzrok, da želimo mir in red v svoji skupni hiši, ker le tedaj more prodreti in zmagati avstrijska državna misel, ako država pospešuje blagor vsake posamezne dežele in vseh avstrijskih narodov. (Pohvala.)

Krivdo hrvatskih nemirov podtikajo danes »čevljarim vajencem« in agitatorjem, jutri dunajski dvorni kamarili, enkrat madjarskim šovinistom v Pešti in konečno surovim železničnim uradnikom.

Ne, gospoda moja, ban, nositelj sistema in samovoljnost sta ustvarila razmere, ki jih ne morejo utajiti vsi popravki, ki jih ne ozdravijo obsedno stanje, nagli sod ne banjoneti. (Dobro-klici.) Kar more zboljšati razmere na Ogrskem in Hrvatskem, kar more tudi nagodbo z Avstrijo postaviti na trdnjšo podlago, to je: Pravičnost in lojalno izvrševanje obstoječih pogodb in zakonov! (Pohvala.)

Ravnokar smo slišali od gospoda ministrskega predsednika, da avstrijska zbornica ni pravo mesto za razpravo o dogodkih na Ogrskem. To je teoretično vprašanje, o katerem se nočem prerekati; izjavim pa, da sem družega prepričanja, kot g. ministrskega predsednik. Navzlic vladni izjavi pa gojim

Dalje v prilogi I.

mi vsi na teh klopek trdno upanje, da se posreči modrosti in neomejeni dobrotljivosti prevzvišenega vladarja najti pota in sredstva, ki morejo pomiriti vedno zvesti in lojalni hrvaški narod ter njegove krvne brate na jugu države.

To hočemo, to želimo, a Bog pomozil! (Živahna pohvala.)

Državni zbor.

Dunaj, 22. maja.

Hrvatski dogodki.

Začetkom današnje seje je posl. Biankini zopet spravljal v razgovor dogodka na Hrvatskem. Vložil je bil namreč ta mesec dve interpelaciji na ministra za deželno brambo, zakaj mora skupna armada čuvati nezakonite madjarske napise in zastave na Hrvatskem. Ker pa vlada ne odgovori na interpelaciji, vpraša Biankini predsednika zbornice, ali hoče opozoriti ministra, da odgovori na interpelaciji. Biankini je pa seveda to vprašanje obširneje utemeljil, nego dopušča poslovnik, zato ga je predsednik opetovano svaril. Bil je zopet velik hrup. Odgovoril pa je takoj min. predsednik dr. pl. Kührer rekoč: V zadnji seji je zbornica sklenila, naj vlada naznani, zakaj se je vršila v Ljubljani preiskava proti slovenskim tiskarnam. Ker se v Ljubljani ni vršila nobena preiskava, vlada nima povoda, da bi se opravičevala. Istotako so pretirana poročila o dogodkih na Hrvatskem. Tako tudi ni res, kakor je danes trdil Biankini, da je na Hrvatskem že 21 oseb obesenih in 40 umorjenih. Naloga armade pa je, da brani državo proti vnanjim sovražnikom in vzdržuje mir in red v državi. (Posl. Biankini: A ne protizakonitosti!) Biankini zahteva, naj zbornica o tem odgovoru razpravlja. Ta predlog pa je bil s 84 glasovi proti 78 odklonjen. Posl. Biankini, Ferri in Spinčić kličejo: Mi zahtevamo pravico, da se zakon izvršuje. Tako ne sme dalje! (Velik hrup mej češkimi in jugoslovanskimi poslanci). Danes se je „Slovanska zveza“ bavila z vprašanjem, kaj naj še stori z ozirom na krvave dogodke na Hrvatskem. Samo iz Dalmacije pozivlja poslanca 35 brzojavk, naj izprosijo avdijenco pri cesarju. Dalmatinska deputacija, v kateri so dr. Čingrija, dr. Milić in Trumbić, je že na potu na Dunaj. Danes je šla deputacija drž. poslancev k min. predsedniku, ki pa ni dal nobenega zagotovila. Vse kaže, da avdijenca ne bo dovoljena.

Zatoženi poslanci.

Imunitetni odsek je danes predložil več poročil glede zatoženih poslancev, katerih izročitev zahtevajo dotična sodišča. Odsekov načelnik E. Abrahamowicz predlaga, naj se poročila še danes nujno rešijo. Predlog obvelja in razprava se takoj prične. Mnogi poslanci so iz početka zapustili dvorano, eni, ker jih stvar ne zanima, drugi misleč, da se nadaljuje razprava o nedeljskem počitku. Tako je bila zbornica komaj sklepna. Daljša razprava je bila o izročitvi poljskega poslanca Breiterja, ki je v zasebnem pismu na ministra za deželno brambo baje razžalil poročnika Molnarja. Odsek je predlagal, da se Breiter izroči sodišču, večina zbornice pa je ta predlog odklonila. Dalje so bili izročeni posl. Schönerer vsled tožbe urednika Verganija; poslanca Stein in Wolf vsled tožbe dr. Verkauf; dr. Daniellak vsled tožbe posl. Szajerja, ker ga je imenoval pijanca; posl. Wolhlmeyer, ker njegov „pudelj“ ni imel torbe; posl. Malik v treh slučajih, ker je v seji okr. zastopa žalil tri člane; posl. Holanský zaradi žaljenja časti; istotako posl. dr. Stranský; dr. Tavčar vsled tožbe P. in R. Pollacka.

Zbornica pa je odklonila izročitev poslancev: Dr. Tavčarja vsled tožbe g. župnika iz Rajhenburga, dr. Susteršiča vsled tožbe M. Colariča iz Kostanjevice, posl. dr. Lupu in Daszynskega. Zbornica nadaljuje razpravo o nedeljskem počitku.

Slovensko uradovanje

Minoli torek so dr. Ploj in tovariši vložili interpelacijo na gosp. ministerskega predsednika kot voditelja pravosodnega ministerstva. Višje deželno sodišče v Gradcu je namreč izdalo naredbo, v kateri naroča sodiščem, naj sestavljajo slovenske zapisnike, ako so stranke z možne slovenskega jezika. Tej naredbi pa morajo Slovenci odločno ugovarjati, ker bi slovenska stranka v slovenskem kraju ne mogla zahtevati slovensko obravnavo in slovenski zapisnik, ako je stranka možna tudi nemškega jezika. Na Kranjskem se to ne dogaja, pač pa na Spod. Štajerskem in Koroškem, akoravno za slovenske kraje veljajo enake določbe. Ta naredba pa nasprotuje tudi izjavi pravosodnega ministerstva, ker dne 8. svečana 1902 je tedanji pravosodni minister v odgovoru naglašal, da je naročil sodišču v Mariboru, naj stranke

same določajo uradni jezik. Sedaj pa se sklicujejo na staro naredbo iz l. 1862, dasi nasprotuje členu XIX. pet let pozneje izdane drž. tem. zakona.

Sicer pa določata tudi §§ 163 in 198 kaz. pravdnega reda, da se morajo izpovedbe v kazenskih stvareh zapisati v jeziku, v katerem so oddane. Pri okr. sodiščih v Ljutomeru, Slov. Bistrici in Slov. Gradcu se sploh izpovedbe ne zapisujejo v slovenskem jeziku, dasi znaša število slovenskega prebivalstva 95%. Isto se sedaj večinoma godi tudi v Mariboru. Z ozirom na to vprašajo podpisani: 1. Ali je ta naredba ministerstvu znana? 2. Ali hoče potrebno ukreniti, da se ta naredba razveljavi in v bodoče onemogoči krivo tolmačenje?

Iz odsekov.

Nagodbeni odsek je v torek in sredo rešil štiri člene avstro-ogrskih nagodb. Člen 14. določa ravno pravnost obeh državnih polovic glede trgovine, obrta in sejmov.

Dr. Lecher je naglašal, da Ogrji v tem oziru niso lojalni, ker našim trgovcem, obrtnikom in sejmajem delajo velike ovire in sitnosti.

Min. predsednik je odgovarjal, da je sedanja ogrska vlada obljubila popolno ravnopravnost. Da, pl. Szell je obljubil, a le v svojem imenu, ne pa v imenu svojega naslednika. Znana klavzula glede lojalnosti je pač zapisana v zapisniku z dne 11. prosinca t. l., toda ni del nagodbe in parlament jo more vzeti le na znanje.

Posl. Kaftan je mej drugim predlagal dostavek, da naš obrtnik na Ogrskem ne potrebuje novega spričevala usposobljenosti.

Dr. pl. Hofmann je grajal, da na Ogrskem avstrijskim trgovcem na semnjih delajo razne težave.

Daso so mnogi levičarji grajali nedostatke tega člena, vendar so vsi glasovali za vladno predlogo.

Člen 15. določa, da imajo krošnjarji v obeh državnih polovicah enake pravice. Posl. Kaftan je navajal, da trikrat več ogrskih krošnjarjev hodi po Avstriji, nego obratno. Konečno predlaga, da mora tudi ogrski parlament skleniti krošnjarski zakon, ki bo de soglašal z avstrijskim. V istem smislu je govoril štajerski poslanec Hofmann.

Kittinger se je pritoževal, da ogrski krošnjarji pri nas prodajajo rumunske in druge tuje izdelke ter škodijo domači industriji.

Axmann pa je zahteval, naj se popolnoma prepove ogrsko krošnjarstvo. — Obveljal je vladni načrt.

Člen 16. govori o varstvu patentov, ki mora biti v obeh državnih polovicah enako.

Poslanca Kaftan in dr. Menger sta naglašala, da tudi v tem oziru Ogrji niso lojalni ter škodijo naši industriji in obrtu.

Obveljal je brez premembe tudi člen 17., ki se tiče varstva urorečev.

Carinski odsek je sicer dovršil že nad polovico dela, toda najvažnejše točke v carinskem tarifu je odložil na poznejši čas, da se potem kompromisa zedinijo razne stranke. V tem oziru so v istini načelna nasprotja. Soc. demokratje n. pr. hočejo odpraviti vsako carino od tujih pridelkov in izdelkov, češ, da bo de potem življenje mnogo cenejše. Prvič to ni res, ker skušnija kaže, da ima n. pr. žito jako nizko ceno, a kruh ni večji, ker dobiček spravijo prekupi in drugi. Dalje pa se mora carinski odsek ozirati na razne produktivne stanove. Ako n. pr. odpravimo vso carino na žito in odpremo meje tujemu žitu, potem naj naš kmet pusti njive v pušči, ker se mu ne izplača delo. Ako dalje odpravimo vso carino na tuja vina, utegne biti sicer v gostilnah vino cenejše, toda avstrijski vinorejci so uničeni. Industriji zopet zahtevajo višje carino na tuje industrijske izdelke, da morejo konkurirati doma in na svetovnem trgu. Stvar torej ni tako jednostavna, kakor ljudem klobasa ta ali oni na shodih.

Iste težave ima socialno politični odsek z zakonom glede zavarovanja zasebnih uradnikov. Celó včeraj smo imeli nad dve uri razgovor, kako bi bilo mogoče doseči kompromis. Radikalni člani zahtevajo, naj plača vse premije delodajavec. Zastopniki trgovine in industrije tožijo o slabih časih in zahtevajo, naj plačujejo le zavarovanci, kar pa manjka, naj dodá država. Vladni zastopnik pa odgovarja, da država nima denarja v ta namen. Sedaj imamo že tretji načrt zakona v rokah, a tudi ta niti poročevalcu dr. Fortu povsem ne ugaja. Kakor kaže, morda iz vse te moke ne bo kruha. Vprašanje je tudi zato težavno, ker vlada nima natančnih podatkov in vsi računni vise v zraku. Glavno vprašanje pa je to: Kdo pa pokrije mogoče defravdacije? Načrt določa, da te nedostatke pokrivajo zavarovanci in delodajavci. In če defravdacije, ki so na dnevnem redu, znašajo n. pr. kar na stotisoče, potem usušé ves pokojninski in rezervni zaklad.

Včeraj je bilo dogovorjeno, da mora država prevzeti garancijo za take slučaje. Dvomim, da bi vlada hotela to obljubiti. In če dr. pl. Kührer to obljubi, s tem ne obveže svojega naslednika. V zakon pa se ta določba ne more sprejeti, ker bi s tem le pospeševali defravdacije.

Obrtni odsek je v sredo dovršil zakon proti pijančevanju. Poročevalcem je izvoljen dr. Stojan.

„Zgodovinsko društvo“ za Sl. Štajersko.

S Štajerskega, 20. majnika.

Prošli teden so nas naši časniki iznenadili s proglasom, ki naznanja ustanovitev novega znanstvenega društva za proučevanje spodnještajerske zgodovine. V 19. šte. t. l. „Südsteirische Presse“ je vnet rodoljub za uspešni napredek štajerskih Slovencev med drugimi sredstvi priporočil tudi „intensive Weckung des Selbstgeföhls durch Belehrung über unsere Vergangenheit.“ Z ustanovitvijo „Zgodovinskega društva“ se bo ta misel vresničila. Novo društvo bo sicer strogo znanstveno, torej se v politiko ne bo spuščalo, vendar poznavanje preteklosti rodi samo po sebi večjo narodno samozavest, saj so ravno zgodovinski spomini pospešili narodno prebujenje pri Čehih, Hrvatih in drugih Slovanih kakor tudi pri Nemcih.

Pozdravljamo torej idejo zgodovinskega društva, zlasti sedaj, ko nas nasprotniki hočejo popolnoma potlačiti in nas pred svetom sistematično črnijo kot divjake. Sicer je res, da imamo že veliko društev in raznih podjetij, ki zahtevajo veliko narodnega davka, vendar to društvo je bilo potrebno in zadnji čas je, da se je ustanovilo. Nemci imajo poleg deželnega zgodovinskega društva po Spodnjem Štajerskem muzejska društva v Mariboru, v Ptujju in v Celju, z ozirom na to Slovenci ne smejo pasivni biti, sicer bi se deloma po pravici sklepal, da nimajo smisla za zgodovino lastne zemlje. Pač imamo štajerski Slovenci v domači zgodovini odlične zastopnike, kakor: Krempla, Trstejnaka, Orožna in Slekovca, zlasti slednjega pripoznavajo kot veččaka tudi nemški zgodovinarji, vendar se pogreša vsestransko in sistematično urejeno delo. Za cerkvene starine se je sicer že ustanovil pred par leti škofijski muzej, toda muzej nič ne pomaga, če ni tistih, ki bi zanj zbirali starine in jih potem tudi znanstveno izrabili. To se bo doseglo po društvu.

Novo ustanovljeno društvo čaka ogromno delo. Naše cerkve, škofijski, dekanjski in župnijski arhivi še hranijo veliko skritega blaga, rešitve in ureditve čakajo tudi občinski arhivi; po naših krajih razsejane in deloma še nedotaknjene gomile in razni spomeniki, ki vsak čas pridejo na dan, bodo plodovit predmet za starinoslovce. V Vidmu in drugih italijanskih mestih, v Zagrebu, v Solnogradu, v Budapešti in drugod se še skrivajo dragoceni kameniki za zgodovino štajerskih Slovencev in njih sosedov Prekmurcev, na katere se bo pač novo društvo tudi moralo ozirati.

Ni nam še sicer znano, kako si misli društvo urediti svoje delovanje, a po naši misli bi bilo dobro, da bi si po vseh okrajih ali celo župnijah dobilo poverjenikov, ki bi mu nabirali ne le udmino, ampak tudi najdene starine in poročali vodstvu o raznih najdbah. Učiteljstvo in duhovščina lahko v tem oziru storita veliko uslugo društvu in domači zgodovini.

Novo društvo bo imelo tudi velik нравno-vzgojevalni pomen. Za politiko ni vsak, enemu brani to služba, drugi ne čuti v sebi možnosti in veselja za politični krik, tudi v gospodarskem oziru ne more vsak delovati, sedaj se pa nudi prilika za prav idealno delo vsakomur. Tudi oni, ki se ne more pečati s podrobim zgodovinskim raziskovanjem v arhivih in muzejih, vendar lahko sodeluje, če vsaj poskrbi, da najdene starine pridejo v prave roke ali vsaj naznani, da jih preišče kdo drug. V malenkostnih lokalnih razmerah se kaj lahko izcimi osebno nasprotstvo, ki si potem daje duška v zbadljivih dopisih. Duhovnom treba pozitivnega dela in višjega vzleta, sicer se zarijejo v puščavo filisterstvo.

Bodi torej novo društvo priporočeno vsem rodoljubom. Kdor more, naj plača enkrat za vselej 100 K ali vsaj 5 K na leto kot redni ud, komur je pa to pretežko, pa postani podporni ud s kakšnimkoli zneskom ali z darilom knjig in starin. Novemu društvu želimo modrega vodstva in uspešnega delovanja.

Ustanovni občni zbor je sklican na 28. majnika 1903. ob 4. popoldne v mariborskem „Narodnem domu.“ Historiofil.

Agitacija za italijansko vseučilišče v Trstu

je združila vse Italijane. Kakor na Vnebohod v Trstu, so demonstrirali tudi v Roveretu, v Mezzo Lombardo in v Rivi. Gibljejo se tudi Italijani v kraljestvu. Dne 18. maja je bil protesten shod proti dogodkom v Inomostu tudi v Padovi. Govorilo so razni dijaki in profesorji, poslanec Caratti je pa obljubil, da bo interpeliral vlado v Rimu zaradi „krivic“, ki se gode italijanski vseučiliški mladini v Inomostu. To je pač čudno. Kaj bi odgovoril n. pr. avstrijski zunanji minister, ako bi ga kdo interpeliral zaradi krivic, ki se gode beneškimi Slovence? Ti nimajo niti ene slovenske ljudske šole. Videli bomo, na kako stališče se postavi italijanska vlada v tem vprašanju. Avstrijska vlada si naj prepové tako vmešavanje tujih državljanov v naše razmere. Tudi dijaštvo v Bologni je demonstriralo za Italijane. Italijanski listi umejo svoje občinstvo voditi za nos. Razmere v Avstriji jim popisujejo tako, kakor da se gode Italijanom v resnici grozne krivice. Vsak Italijan v kraljestvu mora biti prepričan, da je Avstrija mučilnica Italijanov. Morda delajo to tudi s tem stranskim namenom, da bi „odrešeni“ Italijani rajši nosili svojo lastno mizerijo. Danes se mora resnici na ljubo priznati, da se godi Italijanom v Avstriji mnogo bolje, kakor pa v zedinjeni Italiji.

Zadnja Combesova zmaga

v kongregacijski debati je menda najmanj zadovoljila njega, ker sam najbolj čuti, da je, kakor pravijo celo židovski listi, v resnici le Pyrrhova zmaga. Combes je, kot smo včeraj omenili, sicer silno oblastno govoril, a njegov govor ni imel zaželjenega učinka. Na desnici so se mu posmehovali, ker so dobro vedeli, da bo preteklo še dokaj let, predno bodo izvršeni njegovi radikalni načrti, na levici pa ni bilo posebnega veselja za ploskanje, ker je baje Combes vendarle še preveč „klerikalen“. Rekel je mej drugim, da se hoče vlada strogo držati konkordata (!), a zavrača vso odgovornost na nasprotnike, če pride do odpovedi konkordata. Vlada je v smislu pogodbe opravičena prepovedati članom razpuščenih redov pridige v župnih cerkvah, obenem so pa župniki odgovorni za ohranitev miru in reda v svojih cerkvah. Istotako je vlada opravičena za zatvarjanje kapel. — Skote in drugo duhovščino bi bilo najbolje zapirati, ker donasa vseljenje plače „posebno škofom denarne koristi“. Toda pametno bi ne bilo (aha!) posegati po tem sredstvu, ker je najbolje, da javno mnenje sodi nad postopanjem škofov, ki so se sploh uprli proti republiki. (?) Ločitev cerkve od države in revizija polic. zakona bo „posledica vojske episkopata proti republiki.“ V zadevi škofovskih imenovanj ne bo vlada dovolila nikakih koncesij. — To je v kratkem vsebina njegovoga govora, ki je pa, kakor rečeno, napravil na vse strani tako neugoden utis, da bi Combes ne bil dobil niti enostavne zaupnice, da ga niso rešili iz zadrege socialisti. Tisti toliko slavljeni blok Combesove večine sicer še ni docela razbit, a celo Combesovi prijatelji so edini v tem, da ne prenese več takih udarcev, kakoršne so mu jeli zadajati sedaj ravno vsled gonje navdušeni in podkrepjeni nasprotniki. Njegov tabor se je jel že deliti v dva večja dela in na enega zmernih elementov se eksabbe ne more več zanašati.

Umor ruskega guvernerja Bogdanoviča.

V mestnem parku v Ufa v vzhodni Rusiji je bil, kot smo včeraj omenili, umorjen guverner enakoimenskega okraja, državni svetnik Nikolaj Bogdanovič. Ustrelila sta ga dva neznanca človeka sredi dneva na izprehodu. Izvršil se je tu politični umor; zločinca sta se v ime zatiranih nižjih slojev maščevala nad Bogdanovičem, ki je silno nečloveško postopal napram delavcem in z njimi simpatizujočim dijakom. Bilo je nekako pred dvema letoma, ko so se ravno v tem ruskem okraju ustanovila prva delavska društva v obrambo delavskih interesov. Pozneje so se društvom in njihovem delovanju pridružili tudi administrativno z raznih vseučilišč v Ufo pregnani, s socialističkim duhom napolnjeni visokošolci. Ti in nekateri drugi elementi so pospešili, da je delavstvo po primeroma kratkem času s silo jelo zahtevati svojih pravic. Začeli so se upori v raznih tovarnah, posebno pri državnih podjetjih v Zlatorestu, kjer so jim baje ravno v najkritičnejšem času mesto zboljšanja položaja usilili nove delavne predpise. To je dalo povod velikim nemirum, katere je prišel z vojaštvom dušit guverner Bogdanovič. O njegovem posredovanju mej delavci in delodajalci so tedaj poročali oficialni listi, da je bilo 75 delavcev ubitih, 300 paranjanih. Sicer je bilo morda res, da je po socialističkih agitatorjih nahujskana množica pretila provzročiti večjo škodo pri državnih in zasebnih podjetjih, a da bi se tako zverinsko postopalo proti pravic in zboljšanja

izročim delavcem, je pa največje obodbe vredno. To se je pa sedaj nad njim zmaševalo. Sploh je bil Bogdanovič v slabem spominu že kot guverner v Tobolsku v Sibiriji in pozneje kot načelnik uprave državnih jetnišnic.

Srbskemu patriarhu Brankoviću se je na zadnjem dvornem plesu v Budimpešti pripetilo nekaj enakega kakor zborniškega predsedniku grofu Apponyju; tudi on je bil popolno prezrt in ga cesar ni na govorni, čeravno se je patriarh postavil v prvo vrsto pred cesarja. Vendar pravijo, da je bilo pri letem več povoda za tako preziranje, ker so mu na zadnjem kongresu v Karlovcu odtali in baje po pravici, da ni pravilno gospodaril s cerkvenimi denarji, in je Branković res poravnal tedani primanjkljaj. Tako prezrt je bil Branković že tudi na predzadnjem dvornem plesu. Tedaj ga vladar v prvič tudi ni nagovoril. Ko pa se je patriarh postavil v neposredno bližino cesarjevo, mu je cesar rekel samo te-le besede: „Da, da sem že čul, da ste bolni!“ V rečnici se je seve Branković tudi tedaj dobro počutil, a vpoštevala se je njegova finančna bolezen. Pravijo, da ga bočejo na ta način prisiliti, da se sam umakne.

Petrova vlada in Turčija.

Z nastopom sedanje vlade na Bolgarskem se je res naglo premenil kurz zunanje politike, kajti turška vlada in zunanje velešile so že sedaj v posesti note bolgarske vlade, ki prosi sultana, naj ustavi zasledovanje bolgarskih čet v Makedoniji, da tako omogoči vladi v Sofiji pritiskati na makedonske voditelje, da ustavijo nevarno gibanje. To je prvi dokaz, da se hoče nova bolgarska vlada sporazumeti s Turčijo. Dalje je silno značilno imenovanje prvga bolgarskega diplomata Načoviča za poslanika v Carigradu, in pa sklep, da se knez Ferdinand v najkrajšem času poda v Carigrad in se ondi s sultanom med štirimi očmi pogovori o nadaljnjih potrebnih korakih. Značilen za sedanjo vlado je izraz ministra Petkova, ki pravi: Nisem sovražnik Rusije, pred vsem sem pa dober Bolgar.

Turški napad na Albance.

Dolgo časa so veljali, kot smo povedali, Albanci za najboljše prijatelje sultanove, na katere se je smel vsak hip zanesti. V sled tega obstoji tudi znaten del sultanove telesne straže iz albanskih vojakov. Njih zvestoba in naklonjenost pa je segala le tako daleč, kakor sultanova prijaznost. Ko so pa prišle reforme, naperjene deloma tudi proti njim, so se uprli mej vsemi turškimi rodovi na prvem mestu. Po vsej Albaniji, posebno pa okolu Djakova ter Ipeka je vrela že več časa in sultan je odposlal nad uporneže Semsi-pašo z eno divizijo, obstoječo iz osmih bataljonov, ene baterije in oddelka konjenice. Ta vojni oddelek je bil 13. t. m. namenjen v Jünik, kjer je bilo treba razgnati šod albanskih nezadovoljčev. Kraj leži kakih 18 km od Djakova ob podnožju pogorja. Poveljnik Semsi-paša je odposlal pred seboj oddelek konjenikov proti Ipeku preko Dečanske Bistrice. Blizu Prepočana so pa Albanci napadli konjenike in jih skoro popolno porazili. Od 50 jih je neki ostalo samo troje. Da bi se za ta čin zmaševal nad Albanci, obenem pa tudi vrnil napade na druge njegove oddelke, je velel topništvu streljati ter je poleg drugih zažgal vasi Skifiani, Hereč, Gramačel, Babuit, Kodrali, Grčina, ter posebno razdejal mnoge plemenitaške gradove, takozvane kule. Število ubitih in ranjenih je seve izredno veliko. Konečni uspeh je pa bil ta, da so se vstaši udali in prosili sultanove milosti. Ker so pa mej temi samo oni, ki se niso udeleževali boja in so se pravi vstaši umaknili, da se drugje zbero na novo, sta prišli v bližino Djakova in Ipeka dve novi diviziji pod poveljstvom Rušdi- in Nazir-paša. S to armado meni sultan popolno ukrotiti nevarni albanski rod, obenem pa čuvati na eventualni prihod avstrijskih čet preko Mitrovice.

Iz brzojavk.

Vojaški nabori na Ogrskem. Domobranski minister baron Fejervary je vojaške nabore iznova preložil na čas od 1. julija do 29. avgusta. Kdo je porok, da se nabori v tej dobi tudi izvrše? — Deželni nabori, z malo izjemo vsi, se snidejo v jeseni k daljšemu zasledanju. — Parlamentarne binkoštnice počitnice trajajo od 29. maja do 3. junija. — Dr. Lueger pri saškem kralju. Dunajski župan dr. Lueger je došel v spremstvu magistratnega ravnatelja dr. Weiskirchnerja v Draždane in bil z njim vred vsprejet pri kralju Juriju. — Protipodpori katoliškega šolskega društva od strani dunajskega občinskega sveta so se pritožili židovski liberalci. Razprava pred kasacijskim dvorom se vrši 9. julija. — Vstaja v Maroku. Vojni minister se mora od reke Sebu, kjer sedaj tabore njegove čete, podati v Tago, ker se je mej ondnotnimi sultanovimi četami pojavil upor. Kabili so se sedaj

vrnili na svoja mesta. — Nova venetozulska vlada. Predsednik Castro je sedaj, ko se je vladil v deželi popolni mir, sestavil vlado, obstoječo iz njegovih in generala Hernandeza somišljenikov. Zunanje zadeve je prevzel Urbaneja, notranje Valdo, finance Castro, vojno in mornarico pa general Garcia Gomez. — Kaznovana francoska častnika. Polkovnika Seterauxa v Nantesu so vpokojili, ker ni kaznoval poročnika Lestapira, ki s svojim oddelkom ni hotel sodelovati pri zatvarjanju premonstratskega samostana. Iz istega razloga je dobil zapor ritmojster de Villepin. — Njegov polk bo premeščen. — Vstaja v Kini. O velikem protidinastiškem gibanju se poroča iz pokrajine Yunnan. Mesto Linanfu so vstaši obkolili. Položaj je silno resen. Brzojavna zveza je pretrgana.

Naše železnice.

Iz Novegamesta.

Dne 18. t. m. sklical je mestni župan gospod Simon pl. Sladovič mestne trgovce in večje obrtnike na shod v mestno hišo, jim naznanil, da je ljubljanski župan gospod Ivan Hribar kakor član državnega železniškega sveta razglasil, da naj vsi tisti, kateri imajo v zadevah voznega reda, hitrosti vožnje po železnici in v zadevah železnice sploh kako željo, njemu do 21. t. m. njih želje naznanijo, da jih bode tako zamogel v državnem železniškem svetu zagovarjati in predlagati.

Tega zborovanja so se udeležili skoraj vsi povabljeni. Zapisnikarjem je bil izbran trgovec A. Oblak. Sledeči predlogi v gorko podpiranje in zagovarjanje v državnem železniškem svetu po njega članu gosp. Ivanu Hribarju so bili enoglasno sprejeti:

1. Glede premembe voznega reda na progi Ljubljana - Novomesto dolenskih železnic: Vlak, kateri je dosedaj odhajal iz Novegamesta proti Ljubljani, naj bi v bodoče odhajal ob eni uri ali nekaj minut pozneje.

V poletnem času naj večerni vlak iz Ljubljane ne vozi samo do Novegamesta, temveč do zadnje topleške postaje Straža, in in od tamkaj še le nazaj v Novomesto, kjer ostane navadno čez noč. Osebnih vozov naj se pri tej priliki vsi do Straže dopeljejo. To pa zaradi bolnikov, ker se mnogokrat pripeti, da se s tem vlakom bolniki pripeljejo in morajo celo noč zunaj mesta do drugega dne na prihodnji topliški vlak čakati. Ako bi pa to ne bilo mogoče, naj se vsaj to dovoli v nedeljah in praznikih v poletnem času.

2. Glede hitrejše vožnje:

Dosedaj so osebni vlaki na dolenskih železnicah vozili s hitrostjo 25 do 30 kilometrov v eni uri. Prosi se na to delovati, da bodo v naprej vlaki vozili z hitrostjo 25 km. v eni uri.

3. Glede dopolnitve dolenskih železnic:

Prosi se v železniškem svetu in v merodajnih krogih z vso skrbnostjo na to delovati, da se dolenske železnice čim hitreje zvežejo z Brežicami in tako stopi Dolenska v neposredno železniško zvezo preko Zagreba s Hrvatsko in ostalimi južnimi deželami. Ta zveza je za vso deželo življenskega interesa. Pri tem naj stopi z merodajnimi oblastmi na Kranjskem in Stajerskem v zvezo, da se bode most, katerega bodeta Kranjska in Stajerska gradili pri Brežicah preko Save, tako gradil, da bode ob enem služil osebnemu in voznemu tovornemu prometu in premostenju železnice do brežiškega kolodvora.

Dalje se prav nujno priporoča, naj kar najhitreje vse potrebno oskrbi, da se bode kratka, kakih 17 kilometrov dolga, za nas Dolence prepotrebna železnica iz Trebnjega ali Velike Loke do Tržišča (St. Janža), katera je bila že leta 1897, tedaj pred šestimi leti, trasirana, potem uradno obhrojena in potrjena, vendar že enkrat dogradila, ker bi na tej železnici trije veliki premogokopi (v St. Janžu, na Mirni in pod Čatežem), kateri bi dajali tisočim delavcem stalen zaslužek, vsled velike draginje drva lahko vso Dolensko in nastale tovarne z dobrim cenenim kurivom oskrbovali in bi železnica vso mokronoško ravan prometu odprli.

Po tem shodu govorilo se je tudi o železnici proti Črnomlju in Metliki, in omenjalo, da bi bila tudi ta proga za Dolensko velike važnosti, vendar pa ne tolike važnosti, kakor proga na Brežice, ker stopi Dolenska preko Brežic in Zagreba v veliko hrvatsko železniško omrežje in bi bil promet na vse kraje odprt, med tem ko bode še velike težave premagati, predno bode mogoče graditi železnico proti Črnomlju ali Metliki, in do Karlovca ali Ogulina, kajti ne samo, da bi bila ta proga vsled gričastega hribov tega sveta mnogo dražja, temveč bi delala, po nekdanjem poročilu bivšega poslanca Sukljeja, naša vlada normalnetirni progi za

preke, z ozirom na konkurenco Reke proti Trstu, in poleg tega je še vprašanje, ako bi bila Ogrsko Hrvatska pripravljena graditi po hribatem svetu radi drnmaljske proge železniško zvezo od Karlovca ali Ogulina do Kranjske meje.

Konečno bi pa tudi v najboljšem slučaju ne bilo z zvezo s Karlovcem ali Ogulinom mnogo ustreženo, ker se niti v Karlovcu in Ogulinu nikak železnica ne križa, ker teče skozi ta dva mesta ena edina železniška proga iz Zagreba na Reko in ni od Zagreba do Reke nikakega iztoka katere železnice na to progo. Samo do Črnomlja ali Metlike iz Novegamesta železnico graditi pa pač ne more nihče zahtevati, tem manj normalnetirno progo, kajti iz teh dveh okrajev bi pri sedanjih okoliščinah, izven nekoliko vina in nekoliko malega osebnega prometa pač ne bilo kaj večjega za izvažati, radi tega pa graditi več milijonov drago železnico po gričastem svetu, dokler ni zagotovljena s hrvatske strani zveza s Karlovcem, in dokler niso ovire od ogrske in avstrijske države odstranjene, bi bilo pač brezpomembno. Zaradi tega naj bi se sedaj skrbelo za vse predpriprave, dogovore v tej zadevi med obema državama, in ko bode vsa zadeva postala zrela, potem naj se za zgradbo te proge vse potrebno oskrbi, ker se boče sicer vse črnomaljsko železniško vprašanje na pesek gradilo.

Vsa ostala Dolenska pa zaradi belokranjske proge, katera ima toliko ovir še premostiti, ne more čakati na graditev te železnice, akoravno se nje potreba priznava, ampak treba je graditi pred vsem ostali Dolenski zvezno progo do Zagreba preko Brežic in progo Trebnjo-Tržišče.

Zleti je, da bi se tudi druge večje občine pridružile sklepu trgovcev in večjih obrtnikov Novegamesta.

Draginja živil v Trstu.

Iz Trsta, 21. maja.

Na praznik Vnebohoda bi morali imeti v Trstu svoj shod privatni uradniki zaradi silno naraščajoče draginje živil. A ker so „neodrešenci“ sklenili ta dan manifestirati za italijansko vsučilišče, so svoj shod preložili na poznejši čas, češ da je manifestacija za vsučilišče važnejša stvar, pred katero se mora vse drugo umakniti. Kakor se vidi, so ti gospodje bolj lačni laške besede kakor pa vsakdanjega kruha.

Vendar je vprašanje živil za Trst silo važno; lahko rečemo, da bi moralo biti to za sedaj glavna točka tržaške komunalne politike. Sicer so tudi drugod mesta, ki so v tej točki zaostala, vendar je Trst še posebno zanemarjen.

Zadnji čas so se hitro podražile ribe. Ribiči žive bedno življenje, a med nje in med odjemalce se je vrnila četa prekupcev, kateri vladajo na trgu. Prekupci nakupujejo množine rib in jih postavljajo potem na trg, kakor jim kaže. Po navadi ne pride na trg zjutraj vsa množina rib, ki so jih nalovili ponoči, ampak prekupci jih imajo shranjene, da regulirajo cene, kakor se jim zljubi. Grosisti dobivajo ribe s cele istrske obali, od Gradeža in Tržiča sem. Ribiči, kateri ne morejo sami prodajati na tržaškem ribjem trgu, jim jih dajejo po dogovoru. Ako bi ti ribiči bili organizirani, da bi mogli biti v direktni dotiki s tržaškim trgom, bi sami več zaslužili, ribe bi bile mnogo ceneje in občinstvo bi dobivalo vedno sveže ribe, kar se zdaj vsled prekupskih mahinacij mnogokrat ne zgodi.

Pomisliti je tudi, da ne pride ves domači ribji lov v Trst. Dne 17. maja n. pr. so nalovili na istrski obali okoli 7000 kilogramov rib. A precejšen del teh rib je šel v Benetke, to, kar je prišlo v Trst, je bilo pa izredno drago. Tržaška komunalna politika ima torej v tem oziru jako hvaležno polje, vsekako važnejše, kakor pa bojni proti slovenskim šolam.

Jeseniške novice.

** Zopet Amerika. Raznesel se je glas, da nabira tukajšnji rojak milijonar č. g. Košmerlj, župnik v Ameriki, delavec za zidanje nove cerkve v Ameriki. Plačal jim bo sam pot v Ameriko. Kdor hoče iti v Ameriko, naj se oglasi v župnem uradu na Jesenicah. Prišel bo sam po nje in jih vzal s seboj. In sedaj hodijo v župnišče: »Zapišite tudi mene, jaz grem tudi v Ameriko«. Župnik, pravijo, pa debelo gleda, ker njemu ni nihče naročil, naj nabira delavcev za gosp. Košmerlja. Ko bi bil 1. april, bi si mislili, da si je nekdo izmislil šalo, da ljudi pošilja v april in jih ima za norce.

** Agentom za Ameriko se ne puštuje imeti za norce. Marsikatero se že agentje oskubili, če se jim je pustil. Konkreten slučaj to dokazuje. Delavec s Save je šel v Ljubljano k agentu, da mu preskrbi vse potrebno za pot v Ameriko. Priča je bil, kako je nekdo pred njim plačal do Clevelanda agentu 138 gl. Pride na vrsto on, ki tudi hoče iti v Cleveland, pa je »zglihal« za isti razred za 119 gl. Za 19 gl. si bo že kaj boljšega lahko privoščil po poti.

** Električna železnica iz kamnoloma nad Jesenicami k tunelu bi imela pričeti voziti že 8. maja, kakor je bilo prvotno določeno, pa dosedaj vidimo po električnem tiru „sprehajati se“ le še parni stroj, vozniki kamna pa vzdihujejo, da si svojo živino ne upajo več voziti po tako raztrgani cesti. Kadar jim električna „izteče“, vozila bo tudi v tunel kamenje in izkopani materijal iz tunela.

** Macedonci na Hrušici je tudi ta teden obiskala smrt. Že zopet leži v mrtvašnici mlad Macedonec. In kakšen! V zamazani, razcapani obleki, skoraj do cela razgaljen.

** V bolnišnici na Hrušici je bilo prejšnji teden 27 bolnikov, ta teden pa le 16, med njimi največ Macedoncev, ki se tukajšnjemu zraku ne morejo privaditi.

** Tunel na Hrušici Dosedaj so ga prekopali 1660 metrov globoko, nad 1200 metrov je že obzidanega in deloma obokanega. Ves tunel imajo razdeljen v oddelke, „kompade“ imenovane, dolge po 9 do 10 metrov. V 118. oddelku je pridrla na dan precej vode, ki se po kanalu odteka v Savo. Tu in tam delavcem v tunelu nagajajo že nevarni plini.

** Komedija na Savi. Zdi se nam, da je sem na Savo „privandrala“ ona komedija, pred katero je nedavno neki dopisnik z Dolenjskega svaril v „Slovenca“. Zakaj tiste neslane nespodobnosti, ki jih uganja „Gašperček“, pač ne spadajo med dostojne ljudi. Naj bi stariši vendar skrbeli za to, da njihovi otroci ne bodo gledali tacih budalostij. Tudi naše slavno županstvo naj skrbno pazi, kakšne „komedije“ prihajajo na Jesenice in kakšni plakati se prilepljajo na vogalih. Saj vendar še nismo v Londonu ali v Parizu.

** Tukajšnja podružnica slov. planskega društva je preteklo nedeljo napravila 1. izlet na Dovje, ki se je vsestransko lepo obnesel. Vdeležba je bila ogromna. Govorili so predsednik g. Guštin in iz Ljubljane prihitela člana osrednjega odbora gg. dr. Tomišek in Verovšek. Za zabavo so skrbeli pevci in vrli tamburaši tukajšnega katol. del. društva, ki so želi burno pohvalo Udov tukajšne podružnice je že 140, med njimi dve ustanovnici, gdčni. Ivanka Ferjanova s Save in Cilka Budinekova iz Kranjske Gore.

** Hranilnica in posojilnica na Jesenicah ima letošnje leto prometa že 140.000 kron, torej le 30.000 manj nego vlni celo leto.

Novice iz Amerike.

§ Smrt izdajice Izdajica meksikanskega cesarja Maksa, duhovitega brata avstr. cesarja Fran. Josipa, polkovnik Lopez, je pred kratkim umrl grozovite smrti. Popadel ga je bil stekel pes. Zdravil se je, a nobeno zdravilo ga ni rešilo. V divjosti je umrl novodobni Judež, ki je obljubil Maku zvestobo, a ga v Queretari izdal za 50.000 dolarjev.

§ Igralka redovnica. V ameriških „Združenih državah“ dobro znana igralka gospica Grave Raven, ki je več let igrala glavne vloge v najimenitnejših gledaliških družbah, je nenadoma izginila iz New Yorka. Dolgo so popraševali za njo, a na sled ji niso mogli priti; pred kratkim so jo vendar dobili v Kartagini, malem mestecu države Ohio, v samostanu »Dobrega pastirja«, kjer v samostanski bolnici streže bolnim zamorcem kakor sestra Uršula.

Tedenski koledar.

N e d e l j a, 24. maja: 6. povelikonočna, Marija, Pomočnica kristijanov; evangelij: Jezus govori o pričanju sv. Duha. Jan. 15. — P o n e d e l j e k, 25. maja: Gregor VII. papež, Urban p. — T o r e k, 26. maja: Filip Neri sp. — S r e d a, 27. maja: Magdalena Pacis. — Č e t r t e k, 28. maja: Avgustin Kantvar, škof. — P e t e k, 29. maja: Maksim, škof. — S o b o t a, 30. maja: Feliks, p. — S o n e c e izide 25. maja ob 4. uri 23 min., zaide pa ob 7. uri 31 min. — L u n i n s p r e m i n: Mlaj 26. maja ob 11. uri 48 minut ponoči. — M u s i c a s a c r a v nedeljo, 24. maja: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Maša „O clemens, o pia, o dulcis Virgo Maria“ zložil dr. Jan. Benz, alleluja z verzikloma in ofertorij „Ave Maria“ dr. Franc Witt.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 23. maja.

Na današnjem uvodnem mestu objavljamo obsodbo dr. Ev. Lampeta in Iv. Rakovca v zadevi dr. Ferjanoviča. Ker smo pa prepozno doznali, da je današnji dan določen za objavo, smo morali 1. in 2. stran lista tiskati še enkrat.

Hrvatski pesnik Slovincem. Odličen hrvatski pesnik nam je poslal pesem, katero priobčujemo v današnjem podlistku.

Dalje v prilogi II.

Priobčili smo jo, ker priča o čustvih, katere goje Hrvatje do Slovencev, ki store le svojo bratsko dolžnost, ako v sedanjem težavnem boju odločno stojijo ob strani Hrvatov.

Jutri na shod! Po vsej Ljubljani je za jutrišnji manifestacijski shod v »Mestnem Domu« veliko zanimanje. Po noči je bilo po ljubljanskih ulicah raztrošenih na stotine listkov s pozivom: »Slovenci! v nedeljo ob 10. vsi v Mestni Dom«. Upamo, da se vsak zaveden ljubljanski Slovenec prav gotovo udeleži jutrišnjega shoda. Danes je došlo v Ljubljano s Hrvaškega že več bratov Hrvatov, ki se udeležijo jutrišnjega shoda. Hrvatske poslance bo na shodu zastopal državni poslanec g. dr. Ferrri, ki se danes zvečer pripelje v Ljubljano.

Osebna vest. Deželni odbor je imenoval davčnega praktkanta g. Jos. Schrabona za računskega praktkanta pri upravi dež. bolnice.

Štajerski Slovenci za Hrvate. Celjska »Domovina« piše: Naša politična društva naj skličejo v svoja središča shode, na katerih naj naš narod izreče svoje sočutje zatiranim bratom onstran Sotle in svoje najgloblje ogorčenje, da naša dunajska vlada zatiska oči, da ne bi videla grozodejstev na Hrvatskem. Prišli moramo vlado, da se stori konec banovanju grofa Khuen-Hedervarya, ki je edini pravi krivec vseh zločinov hrvatske vlade, da ga nadomesti mož, ki bo v resnici z blagim ravnanjem in v prvi vrsti z izpolnjevanjem zakona pomiril hrvatski narod. Nadejamo se, da ta naš poziv ne bo ostal glas vpijočega v puščavi. Pokažimo, da nam slovensko-hrvatsko bratstvo ni samo na jeziku, kadar imamo črsto v roki, ampak da znamo besede tudi pretvoriti v dejanje. In to je v sedanjem položaju naša najsvetejša dolžnost!

Županom občine Videm pri Krškem je bil z 11 proti 6 glasovom izvoljen gospod Frančan, odločen somišljenik kat.-nar. stranke.

Roparska družba na Dolenjskem. Že skoro štirinajst dni je Radeški sodni okraj kakor mala Macedonija. Ljudstvo ni brez skrbi ne po dnevi ne po noči. Tatovi ali roparji po noči vlamljajo v shrambe in hleve, po dnevi skušajo odgnati živino s paše. Oblasti pa mirno gledajo: ne gane se ne županstvo, ne glavarstvo, ne sodnija, ne žandarmerija. Če kaka reva raztrgane čizme ukrade, podé jo po celi deželi, da ji je vzamejo in jo zapro, če kje v Galiciji kedo kakega juda grdo pogleda, zberó žandarje iz cele Avstrije, da ga gredo branit. Kmet pa po dnevi delaj, po noči pa čuj v nevarnosti življenja, pa davke plačuj. Kaj pa ima Kumljanski kmet od države? Državne ceste marsikateri še videl ni. Vsa pota mora sam delati, na vseh mostovih ali brodovih visoko mostovino plačevati. Edino davkarija in sodnija so državne dobrote. — Kaj pa je, kedo je, odkod je? Nič gotovega se ne vé, kakor to, da je bilo že v več krajih vlamljeno in pokradeno, da se vsako jutro sliši, da so tam in tam tatove odpodili, da ljudje čuvajo cele noči, kar je tem težje, ker so hiše po vsem Kumljanskem le raztresene, tintam ste dve ali tri vkup. Da morejo ljudje kupovati streljivo in revolverje, in da imajo upanje — da ne bodo kaznovani, ker nimajo orožnih listov. Koliko je teh tatov? Govore o celih tolpah, vidijo po tri, štiri vkup. Odkod? Nekateri menijo, da so ptujci, ki so delali prej pri uravnavi Mirne. Telegram iz Laškega na Štajerskem pravi, da so tam vlamili tatje z Dolenjskega. Kako se pišejo, odkod so, kako govore? Kedo ve, kje doma pogrešajo, kakega slovečega tata? Kedo vé, na katero oblast se je treba še obrniti, da bi dobili kaj vojakov ali vsaj nekaj več žandarjev, ki bi združeni z domačimi možmi in fanti preiskali res velike gojzde (zlasti lastnino ljubljanskega župana Jatno) in rešili ljudstvo velike skrbi in nadloge?

Zrelotni ispiti na tuk. pripravnici se prično dne 25. t. m. pismeno, 3. julija pa ustmeno. Solsko leto se zaključi na pripravnicah dne 2., na vadnici pa dne 15. julija.

Po Dravi iz Velikoveca do Belegrada se bodo začetkom prihodnjega meseca vozili nekateri častniki dež. brambnega polka št. 4. v Celovcu. V ta namen so si dali napraviti poseben čoln.

7-leten šolar obešen. S Koroškega: V Weitensfeldu v Krški dolini so našli dne 18. t. m. obešenega 7-letnega šolarja. Umor ni izključen. Obešeni fant je sin tamošnjega občinskega sluga. Našli so ga na stranišču.

Strah iz Dobrniča. Ze dalje časa so pripovedovali pastirji iz Vrbovca, da se v tamošnjem gozdu, tako imenovanem »zloštaj«, klati neka zver, ki je delala prebivalcem iz Vrbovca in Kala precejšen strah. V četrtek dne 21. t. m. je o-stai odbor imel ogled radi preložitve ceste in eden teh gospodarov, imel je to srečo, da je vstrelil to zver, ki je bila — »divji kozel«. Zdaj je ponehal strah pri tamošnjih prebivalcih.

Novo slovensko katol. izobraževalno društvo se ustanavlja na Brezovici. Pravila so že pri deželni vladi.

O deželni bolnici. Piše se nam: Slučajno sem prišel zopet po dolgem času v Ljubljano obiskat prijatelja. Slišal sem, da je v bolnici. Napotim se toraj tja. Bolnica je res lepa, videl sem jih mnogo po svetu. Toda nekaj moram omeniti, ker bi se lahko odpravilo. Klopji za bolnike na vrtu stoje t k zidu, pod okni bolniških sob iz katerih po leti ne prihaja dober zrak. Povsod se postavljajo klopji pod drevjem v senco, da bolnik diha sveži zrak, ne pa k zidovju. Tudi je število klopjij premanj in za senco pod drevjem premalo skrbnjeno. Klopji bi morale biti po celem pristopnem vrtu, da bolniki ne kopičijo na enem prostoru. Ne vem, če je preskrbljeno tudi v tej bolnišnici za napravo postelj na vrtu; povsod se bolnike pusti ležati, če je le mogoče, čez dan na prostem. V to svrhu so tudi postavljene barake, kjer so bolniki o poletnem času noč in dan na prostem, a so po noči primerno v baraki zavarovani. Zdravniki mi bodo gotovo pritrili, da je to izvrstno pomožno sredstvo pri zdravljenju. Prostora bi bilo dovolj na obsežnem vrtu, in če še ni tacihi naprav, naj se za to skrbi, saj ne stane taka baraka Bog ve koliko. Bolniki bi ne smeli sedeti na travi ali po stopnicah, to pa je le mogoče zabraniti, ako je zadostno število klopjij na razpolaganje. Najmanj 120 bi jih bilo treba za tako veliko bolnico. Ne vem zakaj vodstvo za tako ureditev ne skrbi. Nova bolnica ima tudi električno razsvetljavo. To je gotovo hvalevreden higijeničen napredek, ali vpraša se, bi li ne imela bolnica boljše in cenejše luč, ako bi se opustilo samostojno proizvajanje elektrike in se vsa naprava priklopila mestni elektrarni. Denar, ki se je investiral v samostojno proizvajanje elektrike, bi se kmalo amortiziral, sosebno če bi se moglo z občino skleniti posebno pogodbo glede cene toka. Vsekakor bi pa bilo zanimivo izračunati, koliko stane električni tok pri samostojnem proizvajanju in koliko pri mestni električni centrali. Račun pokaže, kaj je ceneje. Pogrešal sem tudi pri svojem obhodu centralne parne kopelji. Bolnica ima parno kurjavo, kako lahko bi se po ceni dobival par za parne kopelji. To je tako moderno zdravilno sredstvo pri raznih boleznih, da si velike bolnice brez take naprave sploh misliti ne morem. Gotovo bi to toliko ne stalo. Zshvaljujem se vam, g. urednik za sprejem teh vrstic. Mogoče, da vam zopet v kratkem kaj o bolnici poročam, ker me ta stvar zanima, in sem imel priliko opazovati po svetu veliko tacihi zavodov. K.

Izlet v Škofjo Loko. Slovensko trgovsko društvo »Merkur« priredi v nedeljo dne 7. junija populudanski izlet v Škofjo Loko. Pri tej priliki ogledali si bomo tovarno za volnene izdelke g. Krennerja v Škofji Loki. Po ogledu je sestanek na Stemarjih, kjer bo pevski zbor proizvajal nekaj pevskih točk. Gospode pevce opozarjamo, da redno obiskujejo pevske vaje, ki so vsako sredo in petek ob 9. uri zvečer, da bo naš pevski zbor pri letošnjih društvenih izletih vedno na mestu.

Dolenjsko vino je že od nekaj slovelo ne samo v naši deželi, ampak tudi izven iste, kot zdrava, prijetno kislasta pijača, katera je imela vedno dovolj odjemalcev. Pred več leti prišla je v deželo trtna uš, ki je stare vinograde uničila. Dolenjska producirala je komaj toliko vina, kar ga je sama porabila. Vsled tega so bili odjemalci prisiljeni, obračati se v tuje kraje po vino in radi tega so se konsumenti privadili na okus tujih vin. Sedaj so pa nastali drugi časi. Dolenjski vinogradniki so z velikim trudom in z velikimi stroški iz ljubezni do trte svoje vinograde že v taki meri zopet obnovili, da se njih pridnost občuduje tudi po tujih strokovnjakih in za vinarstvo merodajnih osebah. Vina je na Dolenjskem veliko in dobrega. Ker so se pa vinski trgovci privadili kupovati vino v tujih krajih, se dolenjsko vino težko prodaja, tako da je marsikateri pridni dolenjski vinogradnik v gospodarski stiski, ker ne more svojega pridelka spečati. Da se temu nedostatku vsaj deloma odpomore, vstanovilo se je v Novem mestu kletarsko društvo, katero ima namen, spečavati dolenjska vina, spravljati jih v promet in pridobivati dolenjskemu vinu konsumente in kredit, vzlasti izven Dolenjske. Priporočamo vsem vinskim trgovcem, gostilničarjem in zasebnikom to društvo pri nakupu vina in opozarjamo na njegov današnji inserat v našem listu.

Slovensko planinsko društvo je imelo v preteklem letu 1563 članov in dohodkov 27.014 K 2 h in stroškov 24.118 K 43 h. Obširneje poročilo o občnem zboru priobčimo v ponedeljek.

Iz Celovca dne 22. maja. Te dni se mudi tukaj korni poveljnik vit. pl. Suco vaty ter pregleduje tukajšnje vojaštvo. Danes nadzoruje streljanje 17. pešpolka, ki je odrinil zjutraj v Glinje pri Borovljah. — Dne 18. in 19. t. m. je v mestnem gledališču neka nemška družba predstavljala dve igri Henrika Ibsena, in sicer: »Morska gospa« in »Nora«. — Tukajšnje »Komunalno društvo« je imelo 20. t. m. zvečer svoj občni zbor, katerega se je udeležilo celih — 30 udov. Le s silo so našli in izvolili novega načelnika, zobozdravnika dr. Bruggerja. Razgovarjali so se tudi o draginji, ki vlada v mestu, in pri tem so se tudi pošteno skregali. Da bi društvo vplivalo na kakšno boljše mestno gospodarstvo, je malone izključeno. — V Celovcu se zadnji čas množijo tatvine, ne da bi jim prišla slavna naša policija na sled.

Neve poizvedbe zaradi ustanovitve tomišelske fare. Vlada je odredila, da imajo županstva poročati, koliko posestnikov-farancov je zoper ustanovitev te fare.

Belokranjska železnica. Kakor je »Slovenec« že poročal, so se zbrali udje metiškega in črnomaljskega železniškega komiteja v Gradacu k skupnemu posvetu. Do pravega sporazumljenja ni prišlo na tem s-stanku. Na predlog metiškega odbora, da bi se gradila železnica do Gradaca, kjer naj bi se razcepila na Črnomelj in Metliko, sta se dogovorila mej seboj odbora, da se naj da štirinajst dni odloga za pismen odgovor od strani Črnomaljev do metiškega odbora. Čujemo, da je odgovor že došel v Metliko.

Nenavaden mrlič. Posestnika Jožefa Bitenca iz Šmartnega pri Gornjemgradu so pogrešali od 14. januarja t. l. Vsač vaščan, posebno sorodniki so si mislili, da potuje, kakor po navadi, Bog ve, kje po svetu. Stanovanje, v katerem je bival vedno sam, je bilo zaprto. Toda, ker ga le ni bilo od nikoder toliko časa, dasi se je pisalo in poizvedovalo na raznih krajih in bolnišnicah, seveda brezuspešno, posebno pa, ker bi moral plačati neke sodne stroške, je odredila sodnija, da se vzamejo inventarično na za visnik premišnine imenovanega posestnika. In res, županstvo v Bočni je odredilo stvar na dan 14. maja t. l. t. j. ravno po preteku štirih mesecev, kar ga pogrešajo. Ker je bilo stanovanje zaklenjeno, se je moralo v isto vlamiti. Prvi prostor je bila spalnica; tu je bila postelj prazna. — Ko pridejo do kuhinjskih vrat, ki so imele vdeto precej veliko steklo, se je videlo posestnika Jožefa Bitenca ležečega mrtvega na tleh. Imel je nekoliko postlano na tleh pri štedilniku. Njegov položaj je bil kakor mirno spečega človeka. Bil je pa ves izpremenjen in plesniv, da ga ni bilo možno poznati. Seveda po štirih mesecih ni to nič čudnega. Najbrže ga je zadušil puh iz štedilnika v spanju v spalnici je bilo mogoče prmrzlo, zato si je postal v kuhinji pri štedilniku. Rajni je bil premožen, a je precejšen del svojega premoženja v podobi tisočakov potratil s potovanjem po svetu, ki mu je pa bore malo hasnilo, ker je navadno potoval gluhi in slepi. Človeka ni hotel nikoli imeti pri sebi, zato je tudi kot čudak zapustil ta svet.

Za celovškega podžupana je bil, kakor se nam piše iz Celovca, v zadnji seji obč. odbora dne 19. t. m. izvoljen zopet, in sicer v osmič, odvetnik dr. G. pl. Metnic. V svojem nastopnem govoru tokrat, kolikor je razvidno iz listov, nič več ni govoril o tem, da hoče varovati »nemški značaj« celovškega mesta. Mož se vendar še spominja, kako je pri deželnozberskih volitvah s slovenskimi oklici beračil pri Slovincih za glasove.

Pošta za poletje se otvori za Klopince ob Klopinskem jezeru za čas od 1. junija do 15. sept., in za Ribnico ob vrbskem jezeru za čas od 1. junija do 30. sept.

Božja pot na sv. Višarjah. Zpred: včerašnjim dnem 21. maja pričela se je božja pot. Ob osmi uri je bila tiha sv. maša, potem slovesna peta s pridigo. Romarjev je bilo prav veliko. S Kranjskega sta bila prva gosp. Josip Jeglič, posestnik in Oroslav Kundič, trgovec. Snega je le še malo in bo v jednem tednu zgnil. Pot je dobra. Prihodnji teden pridejo vsak dan procesije in bodo v torek, sredo, četrtek in petek slovesne sv. maše s pridigo.

Razpisane učiteljske službe. Do dne 17. junija je razpisana služba nadučitelja na trirazrednici v Žireh in učitelja na štirirazrednici v Senožečah. Do 19. junija je popolniti mesto prov. učitelja na enorazrednici v Ubeljskem, do 20. junija pa učitelja-vodje na enorazrednici pri Sv. Jakobu ob Savi.

Od vodstva deželne preskušalne vinske kleti v Ljubljani se nam sporoča, da se dobe vina, katerih uzorci so v tukajšnji kleti razstavljeni, v naslednjih dotedaj naznanjenih gostilnah: Rdeči cviček (Hercog v Libelju pri Krškem) pri g. J. Jegliču, Mestni trg; sipa (Lavrenčič z Vrhopolja pri Vipavi), beli burgundec (A. Ferjančič, s Slapa pri Vipavi) in rdeči cviček (M. Colarič s Slinovc) v gostilni pri »Rožic« v Zidovskih ulicah; silvanec (J. Schwickert v Vipavi) pri Vičiču v Postojni; italijanski rizling (A. Ferjančič) pri Mladovacu v Krki; nemški rizling, črni burgundec, grganja in beli burgundec (grof Lathierey v Vipavi) pri Perhacu oziroma »Kmetijskem društvu« v Vipavi; sipa in črni burgundec pri Lavrenčiču v Vrhoplju. V teh gostilnah to čena vina odgovarjajo kvaliteti v preskušalni kleti razstavljenim vinom.

Shod kranjskih srednješolskih ravnateljev se je vršil 21. t. m. v tuk. realki pod predsedstvom šolskega svetnika dr. Junovca. Udeležili so se ga ravnatelji dr. Detela, Levec, Pirč, Senekovič, Wiesthaler in Wolsegger.

Sejmi po Slovenskem od 25. do 30. maja. Na Kranjskem: 25. v St. Gotardu na Mali gori, v Mengšu, Podvelbu, Svibnu, Postojni in Zatičini; 26. v Moravčah pri Sv. Križu, pri Sv. Mohorju in v Zagorju na Notranjskem; 27. v Zerovnici; 28. v Vel. Laščah. — Na sloven. Štajerskem: 25. pri Sv. Filipu v Verčah, Rogatcu, Vitanju, Slinnici, Oimju, Rajhenburgu, Velenju in Poličanah; 28. pri Sv. Trojci v Slov. gor. in Arčičah; 30. v Podaredi. — Na Koroškem: 26. v Ovšpergu (14 dni). — Na Primorskem: 25. v Kadiču pri Sežani; 26. v Divači; 28. v Gorici; 30. v Cevdatu.

Ljubljanske novice.

V Marijanišču se obhaja jutri v nedeljo 24. t. m. praznik Marije pomočnice, zavetnice kapele deške sirotišnice. Ob 9. uri dopoldne bo opravil slovesno opravilo kanonik dr. Andr. Kja rlin, ob 1/2. zvečer so pa Šmarnice z govorom; obkratni bo darovanje za kapelo, ker treba, da se namestu sodanega lesenega stropa za silo napravi polagoma nov strop. Povabljeni so zato ta dan v Marijaniško kapelo vsi prijatelji sirotnih dečkov.

Brivnice jutri zaprte. Občinstvo se opozarja na to, da bode jutri v nedeljo za časa manifestacijskega shoda brivnice od 10. do 12. ure zaprte.

Salezijanci. V nedeljo dne 24. maja obhajajo sinovi Don Boska na Rakovniku svoj največji praznik Marije Pomočnice kristjanov. Popoldne ob pol 5. uri bo z dovoljenjem prevzvišenega knezoškofa na prostoru pred zavodom govor, pete litanje in blagoslov z Najsvetejšim. Z veseljem slišimo, da se hodijo ob nedeljah in praznikih pop. zabavat tja tudi rokodelski pomočniki.

Promenadni koncert vojaške godbe bo jutri ob pol 12. uri v »Zvezdi«.

Razpuščena bolniška blagajna. Domača bolniška blagajna pri Kleinmayer in Bambergu se je razpuščila.

Tatvina. Slikarskemu mojstru Ivanu Strukeljnu je bila z dvorišča na Marije Tezije cesti ukradena lestev, katera je imela ob strani vrezani črki J. S.

Socialno-demokratični shodi. Javen društven shod priredi jutri v gostini »pri Stajercu« na Resljevi cesti št. 16 krajna skupina Ljubljana zveze kovinskih in železniških delavcev v Avstriji. — V Vetterjevi gostilni v sv. Florijana ulicah vrši se shod krajne skupine Ljubljana društva črevljarskih pomočnikov v Avstriji.

Tatici na sledu. Franciški Ložarjevi v Škofjih ulicah šte. 4 je bila ukradena iz omare v sobi bluza. Tatvino je izvršila delavka M. P. ki je na sumu, da je tudi Jeri Jeršetovi v isti hiši ukradla dve bluži.

Ljubljanska policija se baje jako trudi, da pride na sled onim, ki so nalepili povogalih ljubljanskih hiš listke z besedilom »Doli z Madžari! Proč v zverinskim banom! Živela Hrvatska!« Predvčerajšnjim je zastavil nek policaj pot mladoletnima hčerkama gospoda Franja Jeraja iz Karolinske zemlje, ki sta šli za gradom k službi božji, in je hotel od njiju po vsej sili zvedeti, kdo da je pisal listke. Smo li tudi mi med Madžari?

Najbolj nesnažne hiše v sredini mesta so brezdvomno: Lassnikova ob nabrežju in Wolfovih ulicah, Gerlikzyjeva v Gosposkih ulicah, nekdanja Galletova (zdaj mestna) na Mestnem trgu in deželna v Salendrovih ulicah. Ali nimajo ti ubogi gospodarji par grošev, da bi bili dali prebarvati umazanosti teh hiš?

Za veliko ljudsko veselico pevskega društva »Slavec«, katera se vrši binkoštvo

nedeljo na Koslerjevem vrtu, je odbor začel ravno kar razpošiljati vabila. Vstop bode vsakomur dovoljen, ter se bodo dobivali vspredeči na dan veselice tudi pri blagajni brezplačno. Pevski zbor »Slavca«, h kateremu je pristopilo od zadnjega društvenega nastopa več novih pevcev, nastopil bode v pomnoženem številu, ter izvajal pod vodstvom novega društvenega pevovodje g. P. Gorjupa naslednje skladbe: 1. K. Bendl »Na planine«, 2. P. Křižkovskij »Utopljenka«, 3. F. Sladek »Slovanska pesem«, (besede E. Gangla), 4. Ivan pl. Zajc »Crnogorac Crnogorki«. Ravno tako bode izvajala vojaška godba pod osebnim vodstvom svojega gosp. kapelnika, povsem izbran vspredeči. Za kegljanje na dobitke je prav živahno zanimanje, ter se bode jutri v nedeljo zopet cel dan nadaljevalo.

Koza z roke. Ivan Žerovnik, 28 let star delavec pri mestnem vodovodu v Klečah je včeraj pri popraviljanju nekega stroja dobil desno roko pod valjar in mu je valjar potegnil kožo z roke.

Iz bolnice. Ignacij Trojanšek, rojen v Loki pri Kamniku, 43 let star čevljarški mojster v Vrzdenci, občina Horjul, je bil 20. t. m. od Petra Nagode z Radovence z gnojnimi vilami napaden in je dobil jeden udarec po desni roki, jednega pa po glavi. Na roki ima zlomljeno kost, na glavi pa prebito črepinjo. Obe poškodbi sta težki. Poškodovanca so pripeljali v bolnico.

Podiranje Czernyjeve hiše v Črevljarskih ulicah je trgovec A. Lilleg za nekaj časa prekinil; baje je podiranje — predrago!

Mestna posredovalnica za delo in službe. Od 15. do 19. maja je dela iskalo 16 moških in 23 ženskih delavcev. Delo je bilo ponudeno 7 moškim in 30 ženskim delavcem, v 28 slučajih je bilo delo sprejeto. Od 1. januarja do 19. maja je došlo 1136 prošnje za delo in 1032 deloponudb, v 660 slučajih se je delo sprejelo. — Delo dobe takoj, moški: 3 mizarji, 1 kletarski hlapec, 5 konjskih hlapcev, 2 natakarska in 1 pekovski vajenec; ženske: 1 trgovska blagajničarka, 1 šivilja, 6 natakarič, 2 dobri gostilniški kuharici, 9 deklic za vsako delo, 5 deklic k otrokom. — Službe iščejo, moški: 2 komija, 2 pisarja, več trgovskih slug, 1 hotelski vratar, 2 hotelski slugi, 1 graščinski sluga, 2 hišnika; ženske: 1 kavarjniška blagajničarka, 2 boni, 1 gospodinja. — Oddati je 3 stanovanja z 1 in 2 sobama ter več mesečnih sob. — V najem se iščejo stanovanja s 3 do 5 sobami.

»Turnarska« slavnost v Ljubljani. »Turnarji« med drugim tudi ne bodo smeli z razvito zastavo na ulico, in smeli bodo kazati le zadnji črni »flor«. V deželnem gledališču bodo turnarji peli prusko pesem — »Der bittere Wein«. Na kolodvoru se bodo morali tuji turnarji sprejemati čisto tiho in mirno in ravno tako ponižna bo morala biti vožnja v mesto. Izogibati se bo torej dr. Binderju in Dzimskemu vsemu, kar bi žalilo ali vznemirjalo Slovence in njih narodnost. Upamo, da se bodo turnarji po teh navodilih tudi ponižno ravnali in imeli pred očmi, kaj pomenijo za Ljubljano številke: 30000 Slovencev in 5800 Nemcev in nemškutarjev.

Nezgodna na južni železnici. Tovorni vlak, ki prihaja ob 6. uri zvečer iz Trsta v Ljubljano, je imel včeraj zamude približno četrt ure. Pri čuvajnici št. 642 pod Rožnikom so razdrli drese, ter popravljali železnični tir. Ker niso mogli nazaj pravilno položiti drese, se je načelnik gosp. Fr. L. Žičkaj ponesrečil. Nekaj delavec ga je po nesreči po roki s klavdom udaril.

Na Vestfalsko. Danes ponoči se je odpeljalo od tukaj 67 izseljencev s Hrvaškega in 10 izseljencev s Kranjskega v Ameriko. Na Vestfalsko pa je odšlo 85 hrvaških delavcev in na Solnograško 40.

Zastoj pil. Čevljarški pomočnik Ivan Okoren, stanujoč na Gradu, sedaj brez posla prišel je v Breskvarjevo gostilno v Velikih čolnarskih ulicah št. 17 in napravil ohe 2 K. Ko je bilo treba plačati, jo je popihal čez polje in se skrnil. Tudi v Tomšičevi gostilni na Opekarski cesti št. 47 je tako napravil. Policija ga je včeraj zvečer prijala in zaprla.

Društvo sv. Marte za služkinje ima v ponedeljek, 25. maja, zjutraj počenši ob pol petih na Rožniku dve sv. maši s kratkim nagovorom in sv. obhajilom.

Zidarska dela v Ljubljani. Zadnja dva tedna se je število delavcev pomnožilo za kacic 60; vreme pa ni pospeševalo stavbnih del, še le tekoči teden se je sčistilo in stanovitno ostalo. Napredovale so nove stavbe: Spalekova vila ob Levstikovih ulicah, ki je blizu strehe dovršena; pri poslopju »Narod. Tiskarne« v Knafflovi ulicah so kleti deloma zgrajene, v drugem delu se gradi temeljno zidovje. Hiša Jak. Acceta na svetega Petra cesti je dodelana in bo tekom prihodnjega tedna pokrita; hiša Fr. Šviglija ob Dolenjski cesti je dograjena in ima tudi že strešnik postavljen, pokrita bo do konca tega meseca. Ometali in osnažili so do zdaj

že sledeče nove hiše: Weinlichovo vilo ob Erjavčevi cesti, Mayerjevo ob Levstikovi ulici, F. Starkovo ob Predilnih ulicah, Bohovo v Prulah, Korsikovi hiši ob Bleiweisovi cesti, Cacakovo ob Rimski cesti, Bučarjeva vila na Opekarski cesti se gradi. Deloma ometane in osnažene so hiše: Al. Vodnikova ob Sodnijskih ulicah, župana Hribarja in »Kmetске posojilnice« ob Dunajski cesti; popolnoma osnaženo je šolsko poslopje uršulinskega samostana. Poslopje frančiškanskega samostana, ter hiše št. 6 v Streljskih ulicah in Ferd. Souvana na Kongresnem trgu bodo zunaj prenovljeni. V kratkem prične poleg svojih dveh hiš ob Bleiweisovi cesti graditi stavbenik Filip Supančič še dvoje hiš za stranke. Temelj za vrta »Union« se še ne koplje, ker podrobni načrti niso izgotovljeni. Tudi na stavbišči »Mestne hranilnice« se še nič ne dela. Načrti »Mestne hranilnice« se bodo baje tako preuredili — s tisočaki seveda! — da bode mesto pritličja napravljen visoki partér, kjer bodo nastanjeni uradni prostori. V Karunovih ulicah je kanal od cerkve do Gradašice dodelan, prihodnje dni prično polagati okoli cerkve in pred župniščem kamenit tlak. Svet bo ondi zdaj nekoliko znižan, nekako za 12—15 cm. Pri Urbančevi hiši se je pričelo ometanje znotraj. Del Pavločičevega vrta na sv. Petra cesti je kupila gostilničarica Jozefa Počivavnikova. Hišo arhitekta Smielowskega v Dalmatinovih ulicah so dogradili do tretjega nadstropja. Izmed Zeschkovih poslopij v tej ulici so do zdaj podrti tri. Pri novem mostu čez Gradaščico na Krakovskem nasipu so pričeli polagati močne traverze. Ostalo železje bo zvezano do konca prihodnjega tedna in most na to meseca junija po kolovadaciji izročen prometu. Stroški zanj zneso nekaj nad 14.000 kron. Most pred cerkvijo na gornjem koncu je pa tudi krvavo popravje potreben. V Vegovih ulicah je »park« dovršen, o kaki »olepšavi« se pa tam ne more baš veliko govoriti, ker bi moralo zginiti prej še marsikaj — nelepega. Pred deželnim dvorcem čaka prostor tudi potrebne olepšave; menda jo naroči deželni odbor kar iz Pariza. Drugače je pa v Ljubljani precej korajže za zidanje; tudi okusa za secesijo se ne manjka, secesija sama na sebi je pa — od muh!

Dogodki na Hrvaškem.

Tudi danes smo dobili nekaj poročil o dogodkih na Hrvaškem. K včerajšnjim poročilom dostavljamo, da so se dotični vrtili od srede na praznik v četrtek, ne od sobote na nedeljo, kar so čitatelji že gotovo sami razvideli.

O uporu 53 pešpolka v Zagrebu se poroča, da je bil upor vojakov v toliko, ker je polk odrekel pokorščino, ko se je zahtevalo od nega, naj strelja na demonstrante.

Zatrjujejo, da je po vsej Hrvaški do danes »retiranih« kakih 3000 oseb.

Od občin, od raznih korporacij in zasebnikov je bilo nad 500 brzojavk poslanih na cesarja. Hrvatski episkopat je brzojavno naprosil cesarja, naj odstavi bana.

V znak narodne žalosti so Spljet in druga dalmatinska mesta vsa v črnini, moški pa nosijo zgolj črne ovratnice.

Politično društvo »Eдинost« v Trstu je odpisalo na cesarja prošnjo, naj bi se končalo prelivanje krvi v Hrvaški in naj bi se odstranil povod razburjenju hrvaškega naroda.

V uredništvo »Eдинosti« v Trstu je došla vest, da je bil včeraj na raznih krajih Zagreba požar.

Iz Dalmacije se poroča: Dalmatinski namestnik baron Handel v Zadru izgubil je svoje spanje. Da je tako, priča fakt, da je dal ravnatelj brzojava v Zadru nalog, da je vsako brzojavko, ki je prišla od kateregakoli kraja obeh polovic monarhije, v Zadru zadržati, prepisati in poslati na namestništvo. Na ta način se pošiljajo dalje na adresate le one brzojavke, ki so dobile visum c. kr. namestništva v Zadru. Iz tega se vidi, da gospod baron Handel snuje nekaj nenavadnega. Osobito mu delajo skrbi odločne in veličastvene manifestacije vsega hrvaškega naroda v Dalmaciji: kajti vse občine, vsa društva, zasebniki, gospe, deklice in mala deca brzojavljajo neprestano na vladarja, sedanjega nositelja hrvaške kraljevske krone, da stori nemudoma konec klanju hrvaških bratov v Hrvaški. Videti je, kakor bi bila vsa Dalmacija pripravljena na upor. Vse z napetostjo pričakuje, ako bo cesar sprejel deputacijo poslancev.

Redarstvo v Zagrebu strahovito terorizira. Vsak čes pride sedaj v to, sedaj v ono hišo ter aretirajo ljudi. Nihče ni gotov, da ga ne bodo prijeli. V Zagrebu ni hiše, iz katere ne bi bil kdo v zaporu. Redarstvo je z Jelačićevoga spomenika pobralo vse vence.

V semenišče v Zagrebu je pribežal ranjen človek, ki se je na vrtu nezavesten zgrudil. Policija je udrila v semenišče in preiskala vse kote, da ga je dobila. Policijski so kakor besni psovali rektorja.

Preki sod v okraju Križevci je pričel danes soditi.

Nad 1000 ljudi je pri Zlobini s hrvatsko zastavo na čelu naskočilo železniško progo ter jo pričelo razdirati. Vojaštvo je demonstrante razpodilo.

Velike demonstracije so bile zopet v Dragi in v Novem. V Karlobagu so morali vsi finančni stražniki stooiti v redarstveno službo. V Hreljini je 600 mož prisililo biljeznika Milča, da se je pismeno odpovedal svoji službi. Nato so ga spremili do občinske meje ter ga zapodili. V Hreljini je oblast zaprla odoletnega 75 let starega župnika ž. g. Urpani.

Hrvatje v Ameriki so pričeli nabirati denar za rodbine žrtve.

Značilno je, da na mažarski kazini v Zagrebu doslej ni pobito niti eno okno. S tem hočejo Hrvatje kazati, da so demonstracije v prvi vrsti namenjene le sedanjemu banu.

Hrana v zaporih je za nič. Socialni demokratje so svojim zaprtim sodrugom poslali v zapor dobro hrano, a ta hrana je bila konfirirana.

Iz Dubrovnika se poroča, da je tudi grofica Kapcova brzojavila cesarju.

Ministerski predsednik dr. pl. Koerber je poslancem Vukoviću, Periću in Klaiću, ki so ga prosili, naj jim preskrbi avdijenco pri cesarju odgovoril, da so proti temu državnopravni pomisleki. Določen odgovor ne mora dati, vendar bo skušal tekom današnjega dne zadevo dognati. S cer se je prepračil, da je cesar dobil cele kupe brzojavk. Poslanci so dejali, da bi avdijenca razburjenje duhov v Dalmaciji in Hrvatski le pomirila. V državnem zboru so bile včeraj razširjene vesti, da je sklenjena stvar, da cesar bana odpokliče. Koliko je na teh vesteh resnice, ne vemo.

V Splitu so bile v četrtek velike demonstracije. Na obrežju je velikanska množica zahtevala, da se mora s parnika »Zagreb« ogrska poštna zastava odstraniti. To se je tudi zgodilo. Nato so demonstrantje hoteli sežgati sliko bana Hedervaryja, a to je policija preprečila.

Iz Budimpešte se poroča, da namerava neodvisna stranka poslati na Hrvaško nekaj svojih članov, da ondi razmere prouče in potem v ogrskem parlamentu provocirajo debato o Hrvaški.

Iz Zagreba se nam še poroča o demonstracijah v sredo: Hrvatske dame so s soldniki bile po policiji. Dijaka Krausa, ki je mirno prišel iz neke restavracije, je policija napadla in ga v verigah uklenjenega gnala na policijski urad. V četrtek zvečer je bilo 60 oseb artiliranih, 40 ranjenih, od teh 15 težko. Eden ranjenih je v bolnici baje že umrl. Med ranjenih so čevljarški pomočnik Anton Rubrić natakar Grga Knezć sluga dr. Drenčinov Jakob Lenarčič, detektiv Richard Graber.

Akademični senat vseučilišča je zahteval, da se policijskemu načelniku dr. Mihičiću in poveljniku policije na konjih dr. Ginterju odvzame doktorski naslov.

Redarstvo na vseučilišču. Iz Zagreba se nam piše: Ko so po dokončani manifestaciji pred Jelačićevim spomenikom demonstranti bili potisnjeni od redarstva v Nikolićevo ulico in od tukaj v Marofsko, je prišlo redarstvu v pomoč vojaštvo, ki je razgnalo demonstrante proti vseučilišču. Tukaj so se demonstranti umaknili iz vrta v samo zgradbo ter jo zaprli. Po postavi redarstvo ne sme prestopiti praga vseučilišnega; toda zagrebško redarstvo ne mari za postave. Na vsak način je hotelo dobiti v roke vse one, ki so se zaprli v vseučilišče. S silo je redarstvo vdrlo v vseučiliščno zgradbo ter začelo preiskovati po vseh kotih, toda demonstranti so že poprej pobegnili skoz vrt usmiljenih sester vkljub straži, ki je bila obdala ves oni del mesta. V samem vseučilišču pa je prišlo do nemilih prizorov. Vseučilišni rektor Klaić je na prvi glas o tem dogodku prihitel na vseučilišče ter prosvedoval proti takemu ravnanju redarstvene oblasti; toda vse je bilo brez vspeha, ker ga vodja redarstva ni hotel poslušati, nego mu je kar hrbet obrnil. In ta vodja redarstva je doktor zagrebškega vseučilišča! Tudi dekana modroslovnega fakulteta dr. Hranilovića je isti vodja prezrl popolnoma, ko se je zavzel za dijake, ki so bili z njim na delu v zemljepisnem kabinetu, in dasi je sam dekan izdal pismeno izjavo za te dijake, da so pri njem urejevali zemljepisni muzej, jih je vendar redarstvo odpeljalo v zapor.

Bilo je tudi še nekoliko drugih vseučilišnih dijakov na predavanjih, tudi te so odpeljali v zapor. Ž njimi je šel pa tudi rektor Klaić. Pač čudno je bilo gledati, kako so žandarji z nasajenimi bajoneti gnali vseučilišnike skoz mestne ulice kot razbojnike, a v sredini med njimi vseučilišnega rektorja. Kaj takega se more videti v novejšem času le še na Hrvaškem. Dijake so zaprli, rektor je odšel pa naravnost k banu, ki ga je tudi sprejel ter podučen o tem brutalnem ravnanju redarstva zapovedal, da se dijaki puste nemudoma iz zapora. S tem pa seveda stvar še ni končana. Rektor je sklenil od-

stopiti, ako se mu ne dá popolna zadovoljščina za to nezasišano razžalitev. To zahteva tudi dijaštvo, ki je v polnem številu zbrano najodločneje posredovalo proti takemu barbarskemu ravnanju zagrebškega redarstva. Dijaštvo je zdaj složno v obrambi svojih pravic, pa so se pridružili temu protestu tudi Srbi. Danes, v petek, ob šestih je sklicana sednica akademičnega senata, da se odloči o tej stvari. Ako vlada ne dá zadovoljščine, bode rektor Klaić odstopil in vodji redarstva, dr. Mihičiću, ki se je tako sramotno obnašal, bodo vzeli doktorsko čast. Bati se je, da se porode vsled tega dogodka še hujši izgredi, ker dijaštvo je silno razjarjeno, a če odstopi rektor, je mogoče, da se zapre tudi vseučilišče. Danes so sklenili dijaki v svojej skupščini, da ne bodo pohajali predavanja, dokler se ne dá od merodavne strani vseučilišču zadovoljščina. Zaprtih je bilo prigodom zadnjih demonstracij 150 oseb, od katerih so jih pa velik del že izpustili, ranjenih je pa do 50, med njimi en delavec po nedolžnem težko, a da ni pobegnil v semenišče, bi bil od redarstva gotovo sescan. To so nasledki netaktnega ponašanja zagrebškega redarstva.

Zagrebški nadškof dr. Posilović se je podal skoz Reko in Ancono te dni v Rim. Pravijo, da želi vendar enkrat rešiti vprašanje o imenovanju pomožnega škofa. Za to mesto je bil najprej določen kanonik dr. Krapac, ali v Rimu ga niso potrdili. Zdej je predložen na to mesto dr. Baron papeža prelat in ravnatelj zagrebškega semenišča prav učen in vreden duhovnik.

V hiši opozicijskega kandidata pri zadnjih volitvah v Zlataru veleposestnika g. Franja o. l. Pisačića je bila hišna preiskava. Orožniki so iskali neke zaplenjene brošure, a niso nič našli. Na postaji Zlatar tabori vojaštvo.

Okrajni predstojniki so dobili nalog, da naj na postah sumljiva pisma odpro in zaplenijo.

Kotiček za liberalce.

»Jako radi bi ustregli in preklicali trditve, da so nemške dame nabirale za turnarski »Frühshoppen« v krogih, ki se štejejo tudi za slovenske. Nabirale so in ne zastoj. Odkar vlada slovenska zveza, postali smo na Kranjskem jako tolerantni in ljubeznjivi, namreč Slovenci. Nemoi pa so ostali na svojem stališču. Mi smo bili podučeni od popolnoma verodostojne strani, ki je imela upogled v eno tako nabiralno polo. Da ne navedemo imen, sta dva vzroka. Prvi je ta, da nečemo in tudi ne smemo izpostaviti našega informatorja preganjanju od nemške strani; in drugi vzrok, da se tudi, če navedemo imena, zanika lahko, ker ne moremo siliti nikogar, da nam izroči originalne nabiralne pole. Mi ostanemo pri tej trditvi in naj »Narod« tudi iz kože skoči in če tudi kak posamezni član slovenske inteligence radi tega bahato obljublja 50000 K. Za to svot nam mogoče od »Turnvereina« preskrbi nabiralno polo in potem bomo videli, ako ima prav in kdo je kaj dal »Turnvereinu«. Ko bi ne imeli pozitivnega prepričanja o verodostojnosti naših informacij, bi drage volje preklicali, češ da smo bili mistificirani. Ali ne moremo.

Deželno gledališče se je dalo na razpolago turnarjem in kakor včeraj »Narod« trdi, vsled soglasnega sklepa v deželnem odboru. »Turnverein« je od nekdanje bojni klic v deželi. Različne, zadostno nam znane nemške bojne pesmi se bodo razlegale po deželnem gledališču. Radi tega ne moremo umevati, kako so vsi slovenski deželni odborniki mogli »Turnvereinu« dovoliti gledališče. Kakor smo rekli: Obsodbe je vredno, da je deželni odbor dal takemu bojnemu nemškemu društvu, kakor je »Turnverein«, na razpolago deželno gledališče!

Književnost in umetnost.

* »Večna molitev pred Jezusom v Zakramentu ljubezni«, med Slovenci zelo priljubljena knjuga, je izšla v novem ter petem natisu. V prodajalni »Kat. tiskovnega društva« (H. Ničman) v Ljubljani stane v rudeči obrezi 2 K 40 h., z zlato obrezo 3 K.

* Za gg. katehete. Tiska se: Katekizem za prvence, za uporabo gg. katehetom. Naročila že zdaj sprejema izdajatelj g. Ant. Kovačič, kapelan na Slivnici pri Celju, da dotičnikom prej dopsilje knjižico. — Ob enem priporoča svojo knjižico »Pobožni ministrant« (po 53 v.). Prosi tudi, da bi se mu blagovolilo poslati izostale zneske za doposlane knjižice.

* Praški glasbeni list »Dalibor« prinaša sledečo notico o kompoziciji Prochazkovi: Josef Procházka: Trio v G-moll za glasovir, gosli in čelo op. 9. Pred nedavnim časom se je v nekem intimnem, umetniškem krogu

interpretiralo s ceno češke akademije odlikovano Procházka, „Trijo.“ Delomladega, „ako nadarjenega skladatelja, ki deluje na glasbenem zavodu „Glasbena matica“ v Ljubljani, strinja v sebi dvoje izvanrednih lastnosti, ki služijo vsakemu glasbenemu delu v čast; ima iskrene vnamajoče melodije, katerim je podložena sočnata, originalna harmonija. Značaj celega dela je nekako temen, akoravno se na nekaterih mestih, glavno v stranskih stavkih iztočnih delov, deloma razjasnjuje v nežno, sladko in hrepeneče petje. Na teh mestih in enako v drugem delu — v krasnem Intermerzu, ki zastopa Scherzo, stoji, kar se tiče umetniške veljave, trijo na najvišji stopinji. Ze fundamentalni tema prvega stavka, nastopajoč v oktavih gosli in violončela, je jako zanimiv po svoji hromatični uvrstitvi in po svojem strastnem potetu. V istem stavku jako zanima prekrasna epizoda, v kodi, v njej se upeljuje nenavadno poetičen stranski tema. Pocco vivo e intemissimo drugoga stavka je kabinet, pikanten glazben komad. Tihi zvoki serenade, nekje daleč neznani ljubici pod balkonom pete, zaljubljeni šepet ljubimcev pod zelenim obokom lope, mir letnega večera — vse to nam pripoveduje poetična duša skladateljeva v lahkem šepetanju tega stavka, ki se tako ljubeznivo začneja z gosli s polagoma nastopajočim zategovanjem. — Skozi kraljestvo sanj in melodično milino se vznáša tretji del Trija k finalu, ki je veselo Rondo z glavnim stavkom deloma značaja jugoslovanskih plesov podobnim in s prvimi stranskimi stavkom nenavadne glasbene krasote.

Jan Branberger.

* **Cantica sacra.** Cerkevna pesmarica za moški zbor; drugi del; vredil Anton Foerster. Tiskala in založila „Zadružna tiskarna“ v Ljubljani. Cena 2 K.

Gotovo bodo naši moški pevski zbori z velikim veseljem pozdravili že davno zaželeni drugi del prijubljene Foersterjeve pesmarice. Pa tudi ženski zbori bodo lahko porabili marsikatero pesmico iz tega dela; seveda treba v tem slučaju večinoma intonirati nekoliko nižje. V priporočilo te krasne zbirke mi pač ni treba izgovarjati veliko besedi. Ine slavnoznane gospoda prireditelja, izborna vsebina, lična oblika, nizka cena: vse to priporoča že samo ob sebi pesmarico kar natopleje. Besedilo je — kakor v „Ceciliji“ — tudi tukaj očistil raznih hib g. prof. dr. Gregorij Pečjak. Da se pa prva polna pesmarice ne ujema z besedilom v „Ceciliji“, krivo je temu to, ker je dotična polna la natisnjena že pred več leti. Zbirka obsega na 84 straneh 74 števil. Kajpada so skladbe v novem drugem delu popolnoma različne od onih v prvem delu. Obdržal pa je g. Foerster tudi v tem delu isto razvrstitev, kakor v prvem; nahajamo namreč tudi v tem delu najprej mašne pesmi, potem pesmi za cerkveno leto, Marijine pesmi, pesmi k svetnikom, k blagoslovu in pristavek.

Posebno dobro došla bo moškim zborom latinska maša za mrtve, katero je z „Libera“ vred uglasbil g. prireditelj. Razven tega je v zbirki še 15 drugih latinsk h skladb. Omenjam n. pr. slavni Gallusov „Ecce, quomodo moritur justus“, gnjilivi Palestrinin pretresljivi Foersterjev „Miserere“, priljubljeni Horakov „Bone Deus“, ljubki Mozartov „Ave verum“, mogočni Hallerjev „Tu es Petrus“ itd. Pri drugih skladbah je besedilo slovensko. Velik del skladb (namreč 33) izvira iz mojsterskega peresa g. prireditelja samega; a poleg njega nahajamo v zbirki tudi imena: Belar, Bued, Carli, Čapek, Fajgelj, Gallus, Gerbič Haller, Hadnik, Horák, Hribar, Kimovec, Kothe, Mader, Mašek, Mozart, Palestrina, Rihar, Schubert, Schubiger, Spohr, Vogler, Witt.

Sploh moram reči, da je zbirka sestavljena jako praktično in da so vse skladbe dobro porabne. Sicer je zbirka namenjena v prvi vrsti našim srednješolskim zborom; njim na ljubo je menda sprejetih v zbirko nič manj kot pet skladb na čast sv. Alojziju. Vendar toplo priporočam, naj bi si omislili to pesmarico tudi drugi cerkveni pevski zbori, kateri pojó pri službi božji sostavno. Ker posamezni glasovi niso izšli, naj bi vsak pevec pel iz partiture, katera je z ozirom na obširno tvarino in lepo obliko itak zelo po cenil. Kakor sem se veselil te pesmarice jaz, bo sem jo pregledoval, tako se je bodo veselili pevovodje in pevci, ko jo bodo pridno rabili; zlasti pa se je bo veselilo pobožno ljudstvo, kateremu bo ravno ta pesmarica pomagala dvigniti duha kvišku v nebeske višave.

F. F.—č.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Ukroteni silovitež. Matija Garbajs iz Besnice, se je letošnjo pomlad vrnil iz Amerike. Se vedno jezen na gostilničarja Plevnika iz Velc, je prišel dne 13. aprila t. l. pred 6. uro zjutraj pred njegovo hišo in ondi ležeči prazen sodček za pivo s tako silo tresčil v zaprte vežne duri, da so se odprle; nato je naskočil z odprtmi nožem Plevnika v veži, grozeč mu, da mu mora trebuh razparati. Le s težko silo se

ga je ta ubranil in poklical orožnike. Na pomoč došli orožniki so ga le s težavo ukrotili in so morali rabiti orožje. Garbajs je skušal vse tajiti, kar se mu pa ni posrečilo; sodni dvor ga na 8 mesecev težke ječe obsodil. — Pred cerkvi v razgrajal. Janez Kramar z Iga je dne 29. marca t. l. prišel k prvi maši ravno med pridigo pred župno cerkev na Igu ter je začel pri odprtih cerkvenih vratih glasno govoriti. Nekega poleg stoječega zmerjal je z barabo, ravbarjem in drugimi psovskami ter ga hotel udariti. Po pričah se je dognelo, da je bil obdolženec res nekoliko opit, zato ga je pa sodišče obsodilo le na 10 dni strogega zopora, poostrelega z dvema postoma.

— **Z lopato ga je udaril.** Posestnika sin France Boštjančič iz Zgornjega Zemonja se je dne 15. aprila zaradi neke malenkosti sprl z Jožefom Renkotom. Kakor Boštjančič sam priznava, ga je to tako raztogotilo, da je Renkota z lopato po glavi udaril in ga nevarno ranil. Sodni dvor mu je prisodil 4 tedne ječe. — **Iz Amerike se je vrnil** Janez Dremelj, 24 let stari posestnik iz Peč. Leta 1899 je šel k prvemu vojaškemu naboru in ker je bil za vojsko nesposobnega spoznan, jo je odrinil v Ameriko si zaslužka iskat; in res je bival tam štiri leta. Dremelj pravi, da je v tem videl le edino sredstvo, da reši svoje zadolženo posestvo gotovega propada. Sodišče ga je na 14 dni strogega zopora in na 10 K denarne globe obsodilo. — **Ni imel sreče** Jože Bašelj, delavec iz Kamnega, da bi jo bil srečno popihal v Ameriko. Izgovarja se, da se ni mislil ogniti vojaškemu naboru. Ker je pa fant že 19 let star, je bil ta njegov zagovor ničeven. Obsojen je bil na 10 dni strogega zopora in na 10 K globe. — **Zgodaj so prišli.** Brata 14 let stari France in 11 let stari Janez Šparovec iz Podbrezja sta dne 31. januarja vzela v Zgor. Besnici Janezu Knificu srebrno žepno uro in nikelnasto verižico z Marije Terezije tolarjem. Mariji Knific pa srebrno uro, vredno 11 K. France Šparovic je pa tudi v Bistrici vzel Petru Logarju srebrno verižico s srebrnim goldinarjem vred, in 1 stari tolar cesarja Franca. 16 letna sestra Marija je pa te tolarje za 5kronsko vrednost izdala, ter je nekaj za se pridržala, nekaj pa bratu Francetu izročila. Sodni dvor je obsodil Franceta Šparovec na 3 mesece težke, sestru Marijo pa na 6 mesecev ječe. Janez Šparovec je bil obsojen na 14 dni v posebni zapor. — **Po svetilki je udaril.** V Bogatajevi gostilni je nastal zvečer 18. januarja tepež, pri katerem je bil Tone Jelenc na glavi nevarno ranjen, ne da bi se bilo moglo dognati, kdo je storilec. Pri ti rabuki udaril je pa Jože Prezel s stolom po svetilki na zidu, da je padla na klop in goreči petrolej je vnel Benedičičeve blače. Druge škode ta ni imel. Sodni dvor je Prezelna za sedaj oprostil, pač pa se hode imel še v tej zadevi pred okr. sod. v Škofljici zagovarjati. — **Nočni vasovalec.** Spuntova natakara v Gradcu pri Litiji je že dalj časa opazovala, da ji nekdo jemlje denar iz omarnega predala. Izginilo jej je najmanj 100 K. Po noči od 23. na 24. marca sedela je imenovana natakara z nekim gostom še v gostilni. Ljudevit Rozman, ključarski pomočnik, priplazil se je z dvorišča na hodnik, šel iz kuhinje v gostilno, kjer je naletel na natakara in gesta, jima voščil dober večer in odšel. Sum da je on tat, ni obveljal, in sodišče ga je povsem od zatožbe oprostilo. — **Bojeviti črevljarski pomočniki.** Ko se je dne 16. marca 1903 France Koritnik od nasprotne stranke vračal iz Tržiča domu, počakali so ga v Čegljščah France Golmajer, Kristjan Ahačič, Janez Rant, Maks Stegnar, Aleš Rožnik, čevljarji. in Rok. Kogoj, rudokop, vsi iz Tržiča. Komaj je bil korak mimo njih, so padli obtoženci po njem ter ga na tla pobili, posebno sta s palicami udrihala po njem Ahačič in Golmajer. Ker je bila Koritniku ob levi temnični kosti koža prebita, je odsihmal začel iceljati. Sodni dvor je obsodil: Ahačiča na 3 mesece, Golmajerja na 1 leto, Kogojja in Rožnika na 10 tednov, Ranta na 3 mesece in Stegnarja na 8 mesecev težke ječe.

Porotne obravnave v Ljubljani se prično dne 2. junija t. l.

Celovsko porotno sodišče. V drugem letošnjem zasedanju pridejo pred porotnike: Dne 2. jun. hlapec E Lunar iz Bajdiš radi nenravnosti in tatvine; žagar J. Legat v Beljaku radi nenravnosti. — 3. jun. urednik A. Riese v Celovcu radi razžaljenja časti. — 4. jun. Jak. Stoker, dninar v Volčbergu radi tatvine; 15letni črevljar Jan. Zedlacher iz Grič in 62letni črevljar Fr. Šale od sv. Neže radi nenravnosti; 5. in 6. jun. Jan. Gattner, oskrbnik v Silberegu in N. Bärnteind, uradnik radi goljufije (41 prič).

Maščevanje zapuščenega dekleta. V Požunu je stala 19letna Neža Bogner pred porotniki. Seznanila se je v Budimpešti s pevcem Josipom Kozarjem, ki ji je obljubil, da jo vzame po dosluženi vojaški dobi v zakon. Ko je pa Kozar odslužil vojske, ni hotel o svoji obljubi vedeti ničesar, in ko mu je dekletu obupano reklo, da si

vzame življenje, če jo zapusti, ji je Kozar hladnokrvno rekel: „Prav imaš, pij lug in vse bode hitro končano.“ S temi besedami jo je spravljal v besno jezo, da je z revolverjem, ki ga je kupila z namenom, da sebe ustrelji, ustrelila na ljubimca, toda ga izgrešila. Kozar je začel klicati na pomoč in je pustil dekletu aretirati. Dekle je prišla pred požunske porotnike, kjer je obstala, da je imela namen Kozarja umoriti. Toda na porotnike je nepošteno ravnanje Kozarjevo tako vplivalo, da so vsa vprašanja zanikali in je bila Neža Bogner oproščena.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Letošnje poletje bo baje jako hladno. — **Stavkujoči učenci.** Na ljudski šoli v „Rena vecchia“ v Trstu stavkajo učenci proti učitelju Arnoldu Testiju. Učencev ni v šolo. Predvčerajšnjim so ti pobalini pred šolo tako kričali, da jih je morala razpediti policija. — **Kapje z adela** komornega pevca Teodorja Reichmanna. Bil je na mestu mrtvev. — **Grofica usmiljenka.** Komtesa Hedvika Schafgotsch v Sarajevu je svoje posestvo podarila usmiljenkam in vstopi v ta red. — **Srednji časnikar.** Dopsisnik „Pal Mall Gazette“ Lou's Fournier v Londonu je dobil obvestilo, da mu je minoli teden umrl bankir Barker zapustil eden in pol milijon dolarjev. — **Na dunajski univerzi** so bile včeraj tri dame promovirane doktoricam filozofije. — **Potres.** Včeraj so na raznih krajih Italije čutili potres. — **9000 vprašanj porotnikom** je bilo stavilo sodišče v Moskvi pri obravnavi proti trgovcem Brombergu Gureviču in Arnoviču ki so ponaredili 2177 menjic v znesku 2,500 000 rubljev.

Boj cigaretam. Dokazano je, da se več cigaret pokadi, kakor smodk. Mladina sega samo po cigaretah, in tudi med ženskami je ta razvada jako razširjena. Dognalo se je po zdravnikih, da so cigarete mnogo bolj škodljive, kakor smodke. Mladina, ki puši cigarete, je navadno fizično, kakor tudi moralno jako oslabiljena. Na Angleskem se je ustanovilo posebno društvo, ki si stavi nalogo preprečiti kadenje cigaret posebno med mladino, in bo stavilo tudi v parlamentu tozadevni predlog. V Kanadi se namerava kadenje cigaret pred 16. letom popolnoma prepovedati. Posebno se hoče potom zakona prepovedati prodajalcem tobaka prodajanje cigaret mladim ljudem in vplivati na šolstvo, da mladino ostro odvrača od te škodljivosti. Tudi pri nas bi tako gibanje bilo umestno!

Strahovito maščevanje ogoljufane žene. Neka gospa iz najodličnejših krogov je iz ljubosumnosti v Berlinu strašno dejanje storila. Soproj je šel zvečer v cirkus, a žene ni hotel vzeti s seboj, češ, da je bolehnja. V cirkus podal se je v spremstvu neke druge znanke. Kljub temu, da sta bila obadva oprezna, nista opazila, da jih opazujejo neki znanci, katere je žena za to napravila. Ko so „prijatelji“ konstatirali „sestanek“, podali so se k gospej in jo o tem obvestili. V grozni jezi se je žena zarotila, da bode možu dala tako lekcijo za njegovo nezvestobo, da jo bode pomnil. In držala je besedo. V bližno lekarno je šla po nerazrečeno žvepleno kislino, kojoj je skrila v spalnici. Proti jutru šele prišel je mož domov. Mož se je vlegel in trdno zaspal. Na to je žena čakala. Tiho je s svoje postelje vstala, prijala steklenico, v kateri je bila strašna tekočina, in je vso kislino brez usmiljenja zliła na možev obraz. Mož je skočil iz postelje in grozno kričal. Prihiteli so sosede in so udrli v zaklenjeno spalnico, kjer so našli nezvestega soproga čepčega v kotu, že popolnoma slepega in grozno opečenega po obrazu, vratu in prsih in zvijočega se v neznošnih bolečinah. Na pol mrtvega so odvedli v bolnico, a maščevalka se je pustila čisto mirno odvesti v zapor.

Redarstveni poglavar — defraudant Poglavar celega redarstva v Turinu Ferrari, ki službuje ondi že 32 let, je bil degradiran, ker se je izkazalo, da je poneveril velike svote. Ogorčenje med redarstvom je radi tega veliko.

Najimnitnejši možje sedajnosti „Petersburskaja G. seta“ in v Moskvi izhajajoča „Novosti Duja“ sta dala svojim bravcem na glasovanje najimnitnejše možje sedajnosti. Prvi časnik, ki se je omejil na same Ruse, prinaša sledeče: Tolstoj (977 glasov), Gorkij in Čehov (po 613), slikar Rjepin (482), prof. Mendelejev (429), operni pevec Šaljapin (314), Vereščagin (295), Mečnikov (281), prof. Pavlov (213), slikar Makovskij (126). — „Novosti Duja“ pa prinaša sledeče: Tolstoj (830), Edison (679), Gorkij (630), Marconi (549), Röntgen (541), Ibsen (430), Spencer (425), Mendelejev (418), Mečnikov (362), Mommsen (323).

Drama v gledališču. V Amsterdamu v kaznilnici se je pred par dnevi igrala drama: „Glasoviti proces“. Pri besedah: „Moj oče ni izvršil umora“, je nekdo ustrelil. In krič „umor“ je šel po gledališču. Neka

elegantna dama se je zgrudila s krvavečo glavo. In morilec, ki ga je prijel sin igralca Bowmestra, je neki trafikant, ki je imel ljubezensko znanje z omenjeno damo. A ta se ga je naveličala, on pa je vedno iskal prilike, da bi ž njo skupaj prišel. In ta večer se mu je ponudila prilika — in izvršil je amor. Policaji so ga morali z golimi sabljami braniti, da ga ni ljudstvo linčalo, tako je bilo razjarjeno. Stanje mlade dame je jako kritično, a upa se, da mogoče ozdravi.

Samo — en prosilec! Pred kratkim je bilo razpisano uradno-službeno mesto c. kr. sodnega sluga v Senožcah z letno plačno 900 kron. Kaj menite, koliko se je oglasilo pri teh „konkurenčnih hudih časih“ prosilcev? Samo — eden, in še ta dva dni pred preteklim terminom!

Izseljevanje iz Norvegije. Izseljevanje iz Norvegije se silno množi. So vsi, v katerih prebiva komaj par ljudi. Poroča se tudi vladi, da je mnogo hiš praznih, zemljišča neobdelana in zapuščena. V par letih se je izselilo nad 40 000 ljudi, prošlo leto samo pa nad 10 000 ljudi. Vlada sedaj resno premišljuje, kako bi mogla zabraniti ali vsaj omejiti to izseljevanje.

Gledališki igralec Coquelin dedič. Neka stara oboževaljica igralca Coquelina v Parizu mu je v oporoki volila 300 000 frankov. S Coquelinom ni nikdar v svojem življenju spregovorila niti besede in ga je poznala samo z odra.

Lov na dunajskem pokopališču. Na dunajskem centralnem pokopališču vrše se lovi na zajce in to celo z dovoljenjem gosposke. Stvar je lahko umljiva. Zajci namreč provzročujejo na grobeh veliko škodo in ker jih na velikanskem pokopališču nikdo ni zasledoval, so se znatno pomnožili in postali prava nadloga. Vsled tega je dunajski mestni svet naročil, da mestni lovski paznik Alojzij Hey na centralnem pokopališču zasleduje in strelja zajce.

Novo vrsto opic opisuje v francoskem znanstvenem listu „La Nature“ dr. Thomas. Našel jo je ob Zgornji Kongi v Afriki in ji dal ime Rhinopithecus brelichii. Opica je precej velika, rep je dolg 1 meter. Lase ima dolge, sive barve; na plečih kaže kožna rujave pege in na ramah bele. Nos ima kratak in potlačen.

Zverina v človeški podobi. Iz Turina se poroča: Policija je našla v zaboji v kleti neke hiše v Via de la consolata deklico, ki je bila vsa v ranah, prizadetih z nožem. Umirajočo 15letno Tereso de Marto so prenesli v bolnišnico. Morilec je neki Giovanni Gioli, ki ni samo tega dejanja pripoznal, marveč jako cinično povedal pred policijo, da je 7. marca t. l. ravno v isti kleti mučil in umoril deklico Veroniko Zuera.

Ženske v državni službi. Pred kratkim je izšel zanimiv spis o nastavljenju žensk v državnih uradih v Avstriji. Največ jih je pri pošti. Od l. 1873 do l. 1899 je naraslo njih število od 545 na 5166. Leta 1873. je bilo 8% žensk med uslužbenci, a sedaj jih je nad 40%. Plača žensk je največja 1900 kron. V državni službi pri telefonu in telegrafu jih je nad 3000. Delavni čas je 6 do 7 ur na dan, a plače imajo 60 do 70 kron. Vsled možitve izstopa v prvih šestih službenih letih 41.1% žensk, potem pa 28.6%. Pri železnicah je pri blaginah in po pisarnah nastavljenih 481 žensk. Pri dunajskem policijskem ravnatelstvu je nastavljenih 91 žensk. Kar se tiče plače, so ženske v Avstriji za 46—75% slabeje plačane nego na Bavarskem in Württembergem.

Skopi kralj Edvard. Cesar Viljem je o priliki svojega bivanja v Rimu daroval za rimske ubožce 10 000 lir, kralj Edvard pa samo 100 funtov sterlingov. Saljivi list „Travazoo“ piše o tem: „Včeraj so se zbrali zaupniki beračev, pohabljenecv in siromakov v posvet in enoglasno sklenili, da dajo iz zvezne blagajne 100 funtov šterlingov v podporo pomoči potrebnih in potepajočih se vladarjev. Sklep je bil navdušeno pozdravljen.“

Napačnega ubil. V Pragi je družba fantov pila v neki zloglasni hiši, na to pa pobegnila, ne da bi plačala. Posestnik je letel za fanti in ko je pritekel na ulico, je nekega moža, ki je stal v bližini, udaril po glavi. Skoro se je prepričal, da je udaril napačnega, ki je še tisti večer umrl valed rane, katero je dobil pri udarcu.

Najstarejši časnikar. Te dni je praznoval 80letnico svojega rostva urednik švedskega uradnega lista „Berlinske Tidende“ g. Manicusu. Mož je lahko doživel 80 let, ker je bil pri uradnem glasilu v službi!

Kedaj se ločita? Neka zakonska v Parizu sta živila precej let v miru in sreči. A ker škrtatelj s tem ni bil zadovoljen, ju je kmalu razprl. Gresta k sodniku in zahtevata, naj ju loči sodnik: „Imata otroke?“ „Da“, pravi mož, „deklico in dva dečka, ali žena hoče dva; jaz pa tudi dva.“ „Pa počakajta, da dobišta še četrtega, potem pa se ločita“, reče sodnik. Zadovoljna odideta. Po dveh letih sreča isti sodnik zopet tega moža in ga vpraša, kaj in kako se mu godi. „Gospod sodnik“, pravi mož, „z ločitvijo ne bo

najbrž nič. Dobila sva dvojčka in zopet se ne moreva ločiti. »No pa počakajta, da dobita šestega«, reče sodnik in potolče moža po rami. »Tako lahko čakava do sodnjega dne«, odgovori smeje se mož in se poslovil od sodnika.

Potovanje pod lokomotivo Nedavno je opazil strojevodja Rejman na baltiški progi čudnega potnika. Ta potnik je kmet iz renske okolice, ki je sedež na vezavi enega voza z drugim se večkrat po noči tako prepeljal iz enega v drug kraj. Ta potnik se sam čudi, kako da ga že niso preje opazili, ker je tako skoro vsa Rusija v Evropi in Aziji prepotoval in bil sedaj namenjen na Kitajsko. Izročen je bil sodišču, vendar upa, da ko ga oprostite, se bode vendar brez vozne letke peljal na Kitajsko.

Poskušeni trikratni samomor. Na trikratni način se je hotel na Dunaju usmrtiti 63letni Franc G. Najbrže je hotel to storiti vesled tega, ker se mu je zmešalo. Najpreje se je dvakrat zabedel v levo stran, nato je hotel skočiti v Donavo, a ljudje so ga obdržali; poslednjič pa je legel na železnični tir, da bi ga vlak povozil, a tudi to se mu ni posrečilo, in ljudje so ga odpeljali na varno.

Požar v karolinskem premogokopu v Ostravi. V skladišču premoga v Ostravi je nastal ogenj, ki je v kratkem času uničil celo skladišče. Škode je 50.000 kron.

Do smrti mučeni kaznjeneec. V rimski ječi Regina celi pazniki jako na surov in na nečloveški način postopajo proti kaznjencem. Pred kratkim so nekega mornarja Ditugelo potem, ko mu niso preje tri dni dali nobene hrane, privezali tako močno, da je vesled tega umrl. Ljudstvo je razburjeno in sorodniki so se obrnili do ministra civilnih zadev s prošnjo.

Prenos goveje jetike na človeka. Na shodu berolinskih zdravnikov se je predstavil nek živnozdravnik, ki pravi, da je prenesel nase govejo jetiko. Možnost tega prenosa potrjuje tudi dr. Koch.

Vrbovice — mesto. Vrbovice, prej prijetno letovišče, kamor so hodili praški izletniki, so se razvile v mesto. Dobile so tudi mestne pravice in se kmalu združijo s Prago.

Telefonska in brzojavna poročila.

Celje, 23. maja. Na večeršnjem ljudskem shodu v Arclinu pri Vojniku je vladalo velikansko ogorčenje nad grozovlado bana Khuen Hedervary-ja in ob viharnem odobravanju je bila soglasno sprejeta nedeljska tržaška resolucija.

Dunaj, 23. maja. Deputacija hrvatskih poslancev iz Dalmacije ne bo sprejeta pri cesarju v avdienci. Ministerski predsednik dr. pl. Körber je deputaciji povdarjal svoje simpatije, a obžaloval, da ne more z ozirom na državno pravni položaj izposlovati deputacije pri cesarju. V slučaju, da deputacija nikakor ne bo sprejeta, potem pusti deputacija v cesarjevi kabinetni pisarni spomenico o razmerah in dogodkih na Hrvaškem.

Dunaj, 23. marca. Hrvatski ban grof Khuen Hedervary je pozvan na Dunaj, kamor se je danes pripeljal.

Dunaj, 23. marca. Prihodnja seja državnega zbora se vrši v torek. Nato slede binkoštna počitnice, nakar bo seja še le v petek. Ta dan predloži vlada proračunski provizorij. Čuje se, da Mladočehi, ki prvega provizorija niso obstruirali, nameravajo obstruirati drugi provizorij. V tem slučaju bo zbornica takoj poslana domov.

Dunaj, 23. maja. Danes dopoldne so se iz Dalmacije došli hrvatski poslanci obrnili do jugoslovanskih poslancev v „Slovanski zvezi“ ter se posvetovali o korakih, kako bi se dosegla avdienca. Poslanci so povdarjali, da vlada v Dalmaciji veliko razburjenje in da jih vodijo ne politična, ampak človečanstva čustva, da hočejo avdienco pri cesarju.

Dunaj, 23. maja. Poslanci so dobili vesti, da je bilo danes pri demonstracijah na Fužinah sedem oseb ustreljenih, več oseb težko ranjenih.

Dunaj, 23. maja. (C. B.) Povodom zaroke nadvojvodinje Marije Ane s princem Elijem Bourbonkim se je vršila

danes slovesna renunciacija nadvojvodinje.

Dunaj, 23. maja. Z ozirom na to, da je Körber rekel deputaciji iz Dalmacije, da je ne more cesar sprejeti z ozirom na državno pravne razmere, bodo prosili avdienco pri cesarju kot svojem kralju, opozicijski poslanci iz hrvatskega sabora.

Dunaj, 23. maja. Danes je 14 hrvatskih poslancev iz Dalmacije došlo na Dunaj, da si izposlujejo avdienco pri cesarju. Na kolodvoru je bila deputacija sprejeta od poslancev Borčića, Periča in velikega števila slovanskih velikoslovcv.

Dunaj, 23. maja. Danes pride še nekaj hrvatskih poslancev iz Dalmacije na Dunaj.

Dunaj, 23. maja. Deputacija hrvatskih poslancev je bila na potu na Dunaj predmet srčnih ovacij, posebno na Reki, kjer jo je pričakovala velikanska množica ljudstva in se je vršil slovesni sprejem. Na poti v mesto so dame poslance obsipale s cveticami.

Budimpešta, 23. maja. „Magyar Szó“ pravi, da sta župnik Jemeršić in kaplan Suster aretirana radi tega, ker so našli pri njih kovček smodnika in tri kovčke orožja. (?)

Boh. Bistrica, 23. maja. Danes zjutraj ob štirih nastal požar v barakah blizu predora. Štiri so zgorele.

Reka, 23. maja. Danes po noči so se v Fužinah vršile velike demonstracije. Popolnoma zanesljivo se poroča, da so orožniki dvakrat streljali in ustrelili sedem oseb. Boj mej orožniki in demonstranti je bil srdit. Tudi v Bakru in Hreljinu so bile zopet demonstracije. V Bakru je aretiranih 50 Hrvatic. Tudi iz Slavonije se poroča o nemirih, posebno iz Sunje. Položaj je do skrajnosti napet.

Reka, 23. maja. „Novi List“ trdi, da so tudi vesti o obešencih popolnoma resnične.

Trst, 23. maja. Županom soglasno izvoljen Sandrinelli galerija razsajala, ker so Slovenci o volitvi podpredsednikov Veneziana in Raskoviča oddali prazne listke

Pulj, 23. maja. Lahj imajo jutri tu shod za laško vseučilišče.

Zagreb, 23. maja. „Hrvatsko Pravo“ je mnenja, da vesti o obešencih ne bodo resnične.

Zagreb, 23. maja. Za vdovo ubitega kmeta Pasarića je nabranih doslej 7000 kron.

Dubrovnik, 23. maja. Na vest, da so bili na Hrvatskem nekateri kmetje obešeni, so trgovci zaprli prodajalne, v cerkvi so se vršile maše zadušnice.

Dubrovnik, 23. maja. Deželni poslanec grof Konstantin Vojnović je umrl.

Trident, 23. maja. „Alto Adigo“ pravi z ozirom na sklep celovškega občinskega sveta, ki je sklenil prositi ministerstvo, naj laški pravni tečaj namesti v Celovcu, da Lahj celovškemu občinskemu svetu za to niso prav nič hvaležni, ker le Trst more biti laško vseučiliško mesto.

Rim, 23. maja. Po vsej Italiji se nadaljuje s shodi na korist laških dijakov v Avstriji.

Karlovi vari, 23. maja. Poslanec Brzorad je tu tako obolel, da ni upanja, da bi okreval.

Belgrad, 23. maja. Poroča se o strašnem mesarjenju krščanskega prebivalstva ob srbski meji od strani Albancev. Iz Ipeka se poroča, da so Albanci „Ulema komisijo“ odpeljali v gorovje.

Sofija, 23. maja. (C. B.) Čuje se, da se je Boris Sarafov vrnil v Bolgarijo. Ta vest še ni potrjena.

London, 23. maja. Iz Šangaja se poroča, da so vstaši prefekta Linaufu umorili.

Darovi

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 1. do 21. maja poslali prispevke p. n. gg. in društva: Upravništvo „Slov.

Naroda“ 228:38 K, upravništvo „Soče“ 28 K, uredništvo „Slovenca“ 5 K, „Narodna Tiskarna“ v Ljubljani podporo 200 K, Jožef Trobec v Črnem vrhu nad Polhovim gradcem iz nabiralnika 17:13 K, Drag. Dolenc na Dunaju 1 K, neimenovan v kavarni „Evropa“ 5 K, kapl. Vinko Poljanec v Tinjah zbirko 25 K, Aleš Blažič v Krčanjah pri Grebinju 5 K, „Trgovska obrtna zadruga“ v Gorici podporo 100 K, neko volilo iz Litije 182:58 K; za družbene knjižnice 7 odjemnikov 9:80 K; pošojilnici: v Logatcu 50 K, v Smarju (Štaj.) 80 K; podružnice: moška v Il. Bistrici dohodek veselice 61:29 K (po „Sl. Nar.“), v Ljutomeru 14 K, v Bovcu 34 K, v Litiji 103 K, moška v Novem mestu 96 K, ženska v Il. Bistrici 81 K (po „Sl. Nar.“), v Selcah 32 K.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Drobiž.

Tudi izgovor. Pisar: Gospod ravnatelj, prosim za predujem. Danes nimam niti da bi si kupil kosilo. — Ravnatelj: Tako? Spominjam se, da sem vas še včeraj videl, ko ste imeli za kosilo.

Zafrknil ga je. Neko jutro sprehajal se je jezuit o. Roh pred kolodvorom v M., čakajoč na prihodnji vlak. Pred kolodvorom je bilo zbranih več naprednih razsvitljencev, ki so mrkim okom gledali jezuitsko haljo. Jeden izmed njih pravi: »Počakajte malo, hočem farja pojeziti!« Pristopil je k očetu Roh-u in ga navidezno uljudno vprašal: »Vi ste pač, če smem vprašati, jezuit?« »Da, moj gospod«, je bil patrov odgovor. »Jaz sem vsikdar slišal«, nadaljuje razsvitljencev, »da so jezuitje posebno prebrisani ljudje; zato mi bodete pač mogli povedati, odkod izvira to, da imam črne lase na glavi, pa čisto belo brado?« »Na to«, precej glasno odgovori pater priklonivši se nadutemu naprednjaku, »morem vam točno odgovoriti: Vi ste celo vaše življenje več delali z ustmi, nego z umom«. Kakor polit pudelj popihal jo je naduti naprednjak k svojim tovarišem, ki so se mu glasno smejali.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 746,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
22	9 zveč.	742,0	16,2	sl. zah.	jasno	0,0
23	7. jutir	741,1	11,2	brezvevr.	jasno	
	2. popol.	738,1	22,0	sl. jug	del. obl.	

Srednja večerajšnja temperatura 16,4°, normale 14,9°.

Dunajska borza

dné 23. maja.

Skupni državni dolg v notah	100,60
Skupni državni dolg v srebru	100,30
Avstrijska zlata renta 4%	121,30
Avstrijska kronska renta 4%	101,65
Avstrijska inv. renta 3½%	53,25
Ogrska zlata renta 4%	121,25
Ogrska kronska renta 4%	99,40
Ogrska inv. renta 3½%	91,25
Avstro-ogrsko bančne delnice	16,30
Kreditne delnice	688,25
London vista	239,60
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v.	117,12½
20 mark	23,42
20 frankov	19,06½
Italijanski bankovci	95,20
C. kr. cekini	11,30

Žitne cene

dné 23. maja 1903.

(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za maj	K 7,63 do 7,64
» oktober	» 7,40 » 7,41
Rž za oktober	» 6,45 » 6,46
Oves za maj	» 5,76 » 5,77
Oves za oktober	» 5,54 » 5,55
Koruza za maj	» 6,35 » 6,36
Koruza za julij	» 6,35 » 6,36

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaska	K 7,80 do 8,35
Rž južne železnice	» — » —
Rž	» 7,00 » 7,20
Ječmen	» 6,40 » 7,25
» ob Tisi	» 6,70 » 7,50
Koruza ogrska	» 6,75 » 7,95
Cinkvant	» 7,30 » 7,80
Oves srednji	» 6,20 » 6,45
Fizol	» 6,75 » 13,75

Tržne cene v Ljubljani

dné 23. maja.

	K/h		K/h
Goveje meso I. v. kg	1,32	Pšenica . . . 100 kg	17,10
Telečje meso	» 1,40	Rž	» 14,60
Prasičje » sveže	» 1,50	Ječmen	» 14,50
Kostrunovo meso	» 90	Oves	» 14,80
Maslo	» 2,20	Ajda	» 18,—
Mast prasičja	» 1,80	Proso, belo,	» 18,—
Slanina sveža	» 1,70	Koruza	» 15,—
» prekajena	» 1,80	Krompir	» 6,60
Jajce, jedno	» 5	Drva, trda, m ³	» 7,50
Mleko, liter	» 18	» mehka,	» 5,50
Piščanec	» 1,50	Seni, 100 kg	» 7,30
Golob	» 40	Slama,	» 6,50
Fizol, liter	» 24	Pšenična moka št. 1	» 28,—
Grah,	» 35	Koruza	» 21,—
Leča,	» 25	Ajdova » št. I	» 36,—

„SLOVENEČ“

se prodaja
doslej v naslednjih ljubljanskih tobakarnah:

- Blaž N., Dunajska cesta 12.
- Brus Maks, Pred škofijo 12
- Dolenc Helena, Južni kolodvor.
- Kališ Alojzij, Jurčičev trg 2
- Sušnik Josipina, Rimska cesta 24.
- Tonič Ivana, Florijanske ulice 1.
- Vrhovec Ivan, Sv. Petra cesta 52

Oklopju slična barva za zidovja, katere boja je nespremenljiva, svetla, apna in vremena, ter neodkršljiva, je priporočljiva posebno stavbinskim podjetnikom, zidarskim moštram, hišnim posestnikom itd. Poraba je tako preprosta, da lahko vsakdo sam z njo prevleče vnanje dele poslopinjega zidovja. Edina prodaja pri trdki BRATA EBERL v Ljubljani, Frančiškanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 534 10 11—19

721 1—1

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prebridko vest, da je naš preljubljeni soprog, oziroma oče, ded in brat, gospod

Fran Bončar

pleskarski mojster

včeraj dné 22. majnika ob ½ 12 uri dopoldne, po k. atki, mučni boleznj, previden s tolažili sv vere, v starosti 64 let, mirno v Gospodu zaspal

Pogreb dragega ranjcega vrši se v nedeljo, dné 24. majnika, ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Gradišče št 14 k sv. Kristofu.

Sv. maše posmrtnice brale se bodo v cerkvi oo frančiškanov.

V Ljubljani, 23. majnika 1903.

Žaluoja rodbrina.

Mesto posebnega obvestila.

Zahvala. 720 1—1

Globoko ginjena po iskrenem sočutju mej dolgoletno boleznijo kakor tudi ob smrti svojega iskreno ljubljeneega soproga, gospoda

Mihaela Stare

inženirja in posestnika

izrekam s tem v lastnem kakor tudi v imenu bratov in sester ter sorodnikov pokojnega vsem prijateljem in znancem od blizu in daleč, vsem stanovalnikom Mengša in okolice kakor tudi vsem, ki so dragemu pokojniku izkazali za njno čast, dalje za mnoge in krasne darovane vence, najskrenejšo in najglobekejšo zahvalo.

Posebno se še zahvaljujem gg. pevcem za gniljive 21 ostbne pred. uhoševni slavnj strelski družbi in Ljubljane, častitemu učiteljskemu zboru in učencem, t. kr. orožništvu, slavnj mengški godbi, savni prosvojnemu gasilnemu društvu v Mengšu, tovarniškemu oshbu iz Mengša in nositeljem vencev za častno spremst o k zadnjemu počtku

Menges, 20. maja 1903.

Ana Stare, roj. Wran.

Več tesarjev

proti dobri plači in stalni službi
vsprejme takoj 709 (1—1)

Filip Supančič,
stavbenik v Ljubljani.

Krojaški pomočnik

in

učenec

se takoj sprejmeta v Trbovljah 37 pri A Kosu. 701 3—2

Oddati je 691 3—3

na Dunajski cesti št. 32

stanovanje

s štirimi sobami in pritliklinami
za mesec avgust.

Zdravilnica in vodozdravilnica
Kamnik na Kranjskem.

rasna gorska lega, milo podnebje, ni ve-
rovno. Zdravi se z vodo na vse načine,
plnčne in zračne kopeli, tudi z ogljikovo
kislino se zdravi, z masažo, telovadbo in
elektriko.

Zmerne cene. — Začetek sezone 15. maja.
Prospekte pošilja vodstvo.

6 10-9 Zdravnik voditelj:
Dr. Rudolf Raabe.

Učenec

15 let star, krepak in zdrav, poštenih
narišev se sprejme takoj v trgovino z
pešanim blagom na deželi. 681 4-3
Naslov pové upravništvo „Slovenca“.

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

F. HITI,

Pred škofijo števil 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.
571 7

Ciril-Methodove biškote

antevajte slovenski rodoljubi v
vsaki prodajalni in pekarni. Ti
piškoti so najboljši.

Narčila sprejema družbin založnik S.
Škerl, Sv. Ivan pri Trstu.

Stoletna pratika dvajsetega stoletja

1901 — 2000

z načelno podobo
v barvah in jako
zanimivo, podučno
in koristno vsebino.
Sestavlja doktor
Gregorij Pečjak.

Stane v „Prodajalnici
katol. tiskovnega dru-
štva (H. Ničman)“ v
Ljubljani, mehko ve-
zana 1 K 30 h, v pol-
platnu 1 K 80 h, v pol-
usnji 2 K. Po pošti
20 h več.

Tovarna pečij in raznih prstenih izdelkov

Stojzij Večaj

Ljubljana, Trnovo, Opekarska
cesta, Veliki stradon št. 9
priporoča slav. občinstvu in preč.
duhovščini svojo veliko zalogo
barvanih prstenih

pečij in štedilnih ognjišč

kot: rujavih, zelenih, belih, modrih,
sivih, rumenih itd., kar najbolj trpe-
sivih in po modernih modelih izde-
lanih. Cene nizke. 36 52-21

Lasni izdelek.
Ceniki franco in brezplačno.

V najem se odda takoj

gostilna

zraven spadajoče posestvo

Spodnjem Otoku, pošta Radovljica. Go-
stilna se nahaja na lepem prostoru zraven
starišnje ceste. Natančne pogoje daje pod-
pisani 682 3-3

Pavel Lavrenčič,

posestnik in gostilničar na Brezjah.

Dobro navadno vinsko žganje za delavce

liter za 28 kr.

641 5-4 (zunaj mesta),

ter fini špiritus po najnižji
ceni se dobi pri

M. Spreitzer-ju

Ljubljana, Stari trg.

V Škofji Loki se odda manjša trgovina z me- šanim blagom

pod posebno ugodnimi pogoji.
Trgovina je dobro obiskovana
in vpeljana, v znano poštenu
hiši števil 41 na Glavnem trgu,
kjer se ravno križa pot proti
cerkvi. — Trgovina se želi le v
poštene roke izročiti.

Več pové upravništvo „Slovenca“. 719 3-1

Čateške toplice

pri Brežicah dajo se koncem t. l.
v najem.

Ponudbe sprejema do 1. oktobra t. l. pod-
pisano oskrbnništvo, pri katerem se lahko
poizvejo tudi vse podrobnosti.

Oskrbništvo Brežiške grajščine
v Brežicah. 707 3-1

Stanovanje ob bohinjsk. jezeru

V vili „Ana“ oddati je za poletno stano-
vanje več posameznih sob, kakor tudi stano-
vanja s štirimi sobami, kuhinjo, jedilno
shrambo in kletjo. Vse sobe in stanovanja
717 1-1 so na novo opravljene.

Več poizve se pri lastniku Jos. Prosenč
v Ljubljani, Šolski drevored št. 2.

Dolenjsko kletarsko društvo v Novem Mestu

ima na prodaj fina, pristna, dolenjska bela
in rudeča vina. 705 5-1

Oddaja jih v vsaki množini nad 56 litrov.

Letovišče „Laverca“

Usojam si vljudno naznanjati, da sem
tu vodstvo in izvrševanje gostilne prevzela
in se bodem zelo potrudila svojim častitim
gostom z zelo dobro pijačo in kuhinjo
postreči.

K mnogobrojnemu obisku se toplo pri-
poročam z velespoštovanjem

715 3-1 **Marija Perlič.**

Kupim

**30 zelo dobrih
molznih krav
s teletom.**

Ponudbe z naznanilom cene pošiljajo naj se
na Karola Lenče, posestnika in vinskega
trgovca na Laverca pri Ljubljani. 716 3-1

Dva mizarska pomočnika

in eden učenec

se sprejmeta v trajno delo pri Filipu
Lazarju, mizarskem mojstru na Jesenicah,
Gorenjsko. 683 3-3

Mejnarodna panorama

714 1-1

v Ljubljani, Pogačarjev trg.

**Fotoplastična
umetnostna razstava**

Danes, v soboto 23. maja

Zadnji razstavní dan

Drugo velezanimivo poto-
vanje po

Indiji.

Jutri v nedeljo 24. do 30. maja

Šesto zanimivo poto-
vanje po

Parizu.

Zanimivosti Pariza in okolice so
razdeljene na šest ciklov.

Na vsakem prostoru se da regulirati
dnevna in nočna svetloba

Odperto vsak dan, od 9. do 12. ure
dopoldne in od 2. do 9. ure zvečer

MATKO ARKO

LJUBLJANA (semeniščno poslopje)

491 4 priporoča največjo zalogo

otročjih vozičkov

od gl. 3:50 do najfinejših angleških.

Žimo in morsko travo

za matrace, po najnižji ceni.

Košarice, jerbace, škafe itd.

Služba hranilničnega uradnika

Mestna hranilnica v Novem mestu razpisuje s tem provizorično službo
hranilničnega uradnika z začetno letno plačo 1000 kron, v slučaju posebne sposob-
nosti po dogovoru tudi več. — Po enoletnem službovanju in dokazanem vsposobljenju
nastavi se definitivno s pravico na pokojnino.

Prednost imajo prosilci, ki so že službovali pri kaki hranilnici, ali pa so dovršili
z dobrim vspehom višjo trgovsko šolo.

Lastnoročno pisane in s spričevali opremljene prošnje vložiti je do 15. junija t. l.

718 3-1

Ravnateljstvo.

Razglas.

694 3-3

Na mestni nižji realki v Idriji (s pripravljavnim razredom) je razpisano za-
četkom šolskega leta 1903/4

mesto učitelja za verouk

s slovenskim učnim jezikom s prejemki in pravicami v smislu § 4 prstave z dne 19. sep-
tembra 1898, drž. zak. št. 173.

Ako se ne oglasijo zakonito usposobljeni prosilci, oziralo se bo tudi na kandidate, ki
se pripravljajo na izpit Zagotovi se jim v tem slučaju letne remuneracije K 2000.—

Prošnje, naslovljene na mestni zastop idrijski, je vložiti z vsemi potrebnimi prilogami
do 15. junija t. l. pri ravnateljstvu mestne nižje realke v Idriji.

Mestno županstvo v Idriji,

dne 16. maja 1903.

Naročajte izborno ljubljansko delniško pivo

iz pivovarne v Žalcu in Laškem trgu.

Narčila sprejema centralna pisarna v Ljubljani, Gradišče 7.

706 104-1

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 18

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanju vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga
po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo
zalogo

== izgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj-
večji izbiri po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov.

OGLAS!

NEW-YORK in LONDON

nista priznana niti evropski ce-
lini ter je velika tovarna srebrnine
prisiljena, oddati vso zalogo zgolj
proti majhnemu plačilu delavnih moči.
Pooblaščen sem izvršiti ta nalogo. Po-
šiljam torej vsakomur sledeče predmete
le proti temu, da se mi povrne

glid. 6'60 in sicer:

- 6 komadov najfinjših namiznih no-
žev s pristno angleško klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz
enega komada.
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih
žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavnih
žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemal-
nica za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebrna zajemal-
nica za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čajščic za pod-
klado;
- 2 kom. efektnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfin. spalnice za sladkor.

42 komadov skupaj samo glid. 6.60.

Vseh teh 42 predmetov je poprej
stalo glid. 40 ter jih je moči sedaj dobiti
po tej minimalni ceni glid. 6.60. Ame-
ričansko pat. srebro je znano, je skozi
in skozi bela kovina, ki obdrži bojo
srebra 25 let, za kar se garantuje. V
najboljši dokaz, da leta inserat ne te-
melji na nikakršni slepariji zavezu-
jem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo
blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdor
ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno
garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

svatbeno in priložnostno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v 380 10-9

A. HIRSCHBERG-a

eksportni hiši američanskega pat. srebrnega blaga
na Dunaji II., Rembrandtstr.
19 S. L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju,
ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo 10 kr.
Pristno le z zraven natisnjeno varst-
veno znamko (zdrava kovina).

Izveček iz pohvalnih pisem.

Bil sem s pošiljateljico krasne garniture jako
zadovoljen. Ljubljana.

Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku.

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.
Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako
korisna, prosim, da mi pošljete še jedno.
Št. Pavel pri Preboldu.

Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.

Za bojne, malekvrne, prebolnike, dame, otroke itd.

Maltoferrochin

Malto-China-Malaga vino z železom.

Maltochin, China-Sherry

1/2 steklenica K 3.-; 1/2 steklenice 1 K 60h;

MALTO-CONDURANGO

Malto-Pepsin

1/2 steklenica K 4.-; 1/2 steklenice K 2.20.

Po naravnem vrenju z dostavkom drožij južnih

vina z najboljšim ječmenovim sladom naprav-

ljena neprekosljiva dijetetična vina

Od zdravniških veljakov kot najboljša spo-

znana. Mnogo priporočilnih pisem zdravnikov

Prva odlikovanja v Parizu, Pragi, Bruselju,

Amsterdamu in nedavnej na dunajski raz-

stavi pijač. 334 12-10

Naprodaj v vseh lekarnah

MALAGA - SHERRY - VERMOUTH

sladni samotok, kar najceneje.

Ceniki in vzorci na željo franco.

Prvo vinsko vrenje in hramovje

SVATEK & Co.

Praga-Smilhov, nasproti zahodn. kolodv. 851.

Ustanovljeno l. 1832.

Priznано najboljše

oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti,
ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja
po nizkih cenah

Adolf Hauptmann v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

176 15

Električni obrat

Ilustrovani ceniki se dobé brezplačno.

Prodaja na debelo!

Prodaja na drobno!

Med. dr. Jos. Traub-a želodčni prašek

Gastricin

zdravniško poskušen in potrjen.

Na tisoče ljudi se mora zaradi raznih bolezni v želodcu in črevah držati
stroge zmernosti v jedi in pijači, kar jim greni življenje. Kdor rabi dr. Jos. Trauba
želodčni prašek **Gastricin**, njemu taka dijeta kmalu postane brezpotrebna. Bolniki,
kateri se želé utrditi po obilnejši rabi hrane, to po Gastricinu popolnoma dose-
žejo. Gastricin takoj pokaže učinek pri zgagi, pehanju, napenjanju, pri bolečinah
v želodcu, pri krčih, bljuvanju, glavobolu usled prebavljanja; ako se pa rabi
dalje časa, odstranja tudi zastarane bolezni v želodcu in črevah, kakor nobeno
drugo sredstvo. — **Gastricin** ni čistilo, a vendar vrejuje telesno potrebo. Več
povedó prospekti. — Gg. zdravnikom pošiljamo poskušnje.

V Ljubljani je naprodaj pri M. Mardetschläger-ja lekarni pri orlu in drugje.

Glavna zaloga je v lekarni Salvator v Požunu.

Na debelo po medicinskih drožerijah.

Velika škatla 3 K, mala škatla 2 K, franko 20 in rekmand. 45 h več,

587 21-1

svatbeno in priložnostno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v 380 10-9

A. HIRSCHBERG-a

eksportni hiši američanskega pat. srebrnega blaga
na Dunaji II., Rembrandtstr.
19 S. L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju,
ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za njo 10 kr.
Pristno le z zraven natisnjeno varst-
veno znamko (zdrava kovina).

Izveček iz pohvalnih pisem.

Bil sem s pošiljateljico krasne garniture jako
zadovoljen. Ljubljana.

Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku.

S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.
Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako
korisna, prosim, da mi pošljete še jedno.
Št. Pavel pri Preboldu.

Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.

Jako važno za vsacega kolesarja.

Jako važno za vsacega kolesarja.

Predno
se kateri
nameni kupiti
kolo, naj ne po-
zabi si ogledati ali
vsaj naročiti cenik
pravih

Puch koles

katerih zastopništvo ima gospod

FRANC ČUDEN v Ljubljani.

Isti priporoča posebno kolo s prostim
tekom z zavoro v zadnjem kolesu, (Freilauf mit
Hinterradbremse.)

Za vsako Puch kolo se jamči dve leti.

V zalogi nahajajo se še razni modeli različnih tovarn
od glid. 75.— dalje.

Ceniki zastoj in poštnine prosto. 560 5

Na najvišje povelje Nj. e. in kr. apost. Veličan.

XXXV. c. kr. državna loterija

za civilne dobrodelne namene tustranske države

Ta denarna loterija,

edina v Avstriji postavno dovoljena, ima 18.397 gotovih dobítkov v gotovem denarju v skupnem znesku 506.880 kron.

Glavni dobitok znaša

200.000 kron

v gotovem denarju.

Žrebanje neprekljicljivo 18. junija 1903.

Jedna srečka 4 krone.

Srečke so dobiti na Dunaju pri uradu za državne loterije, III., Vordere Zollamt-
strasse 7, po loterijah, trafikah, pri davčnih, poštnih, brzojavnih in železničnih
uradih ter v menjalnicah itd. — Načrti za žrebanje brezplačno.

Srečke se pošiljajo poštnine prosto.

C. kr. vodstvo državne loterije.

Oddelek za državne loterije.

146 10-6

Varstvena znamka: Sidro.

LINIMENT. CAPSICI Comp.

iz lekarnе Richterjeve v Pragi.

priznано izvrsno bolečine olaj-
šujoče mazilo je dobiti steklenica
po K 1.-80, K 1'40 in K 2.- v vseh
lekarnah. Zahteva naj se to

sploh priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvornih steklenicah
z našo varstveno znamko „sidro“ iz
Richterjeve lekarnе ter sprejme iz
previdnosti le v steklenicah s to var-
stveno znamko kot pristni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu

v Pragi, Elisabethstrasse 5.

1146 34-30

Vozni red

avstrijskih državnih železníc.
veljaven od 1. maja 1903.

Prihajalni in odhajalni čas označen je v sred-
njeevropskem času. Srednjeevropski čas je kra-
nemu času v Ljubljani za 2 minuti napre.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

- Ob 12. uri 24 min. po noči osebni vlak v Trbiž
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selz-
thal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-
Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curib
Genovo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linca
na Dunaj via Amstetten.
- Ob 7. uri 5 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž
Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno
Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Klein-Rei-
fling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine
vare, Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago,
Lipsko.
- Ob 7. uri 17 min. zjutraj mešani vlak v Kočevje
in v Novo Mesto.
- Ob 11. uri 51 min. dopoldne osebni vlak v
Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selz-
thal, Dunaj.
- Ob 1. uri 5 min. popoldne mešani vlak v
Kočevje in v Novo Mesto.
- Ob 1. uri 40 min. popoldne v Lesce-Bled (le
ob nedeljah in praznikih od 31. maja).
- Ob 3. uri 56 min. popoldne osebni vlak v Trbiž
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selz-
thal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru,
Inomost, Bregenc, Curib, Genovo, Pariz; čez Klein-
Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Mari-
jine vare, Heb, Francove vare, Karlove vare,
Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.
- Ob 7. uri 8 min. zvečer mešani vlak v Ko-
čevje in v Novo Mesto.
- Ob 10. uri zvečer v Trbiž, Beljak.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)

- Ob 3. uri 25 min. zjutraj osebni vlak z D
via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Gmunden,
dena, Ischia, Ausseea, Pariza Geneve, Curiba
Bregenca, Inomosta, Zella ob jezeru, Ljubnega
Celovca, Beljaka, Franzensfeste.
- Ob 7. uri 12 minut zjutraj iz Beljaka.
- Ob 8. uri 44 min. zjutraj mešani vlak iz Ko-
čevja in Novega Mesta.
- Ob 11. uri 16 min. dopoldne osebni vlak z
Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba,
Marijinih varov, Plznja, Budejevic, Solnograda,
Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiba, Bregenca,
Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljub-
nega, Celovca, Linca Pontabla.
- Ob 2. uri 32 min. popoldne mešani vlak iz
Kočevja in Novega Mesta.
- Ob 4. uri 44 min. popoldne osebni vlak z Du-
naja, Ljubnega, Selzthala, Beljaka, Celovca, Fran-
zensfeste, Pontabla.
- Ob 8. uri 35 min. zvečer mešani vlak iz Ko-
čevja in Novega Mesta.
- Ob 8. uri 38 min. zvečer iz Lesec-Bleda (le ob
nedeljah in praznikih od 31. maja).
- Ob 8. uri 51 min. zvečer osebni vlak z Dunaja
via Amstetten in Ljubno, iz Lipskega, Prage,
Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih
varov, Plznja, Budejevic, Linca, Steyra, Solno-
grada, Beljaka, Celovca, Pontabla.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)

- Ob 7. uri 28 min. zjutraj v Kamnik.
  - " 2. " 05 " popoldne " "
  - " 7. " 10 " zvečer " "
  - " 10. " 45 " ponoči " "
- (ta vlak le ob nedeljah in praznikih).

Prihod v Ljubljano (drž. kol.)

- Ob 6. uri 49 min. zjutraj iz Kamnika.
  - " 11. " 06 " dopoldne " "
  - " 6. " 10 " zvečer " "
  - " 9. " 55 " ponoči " "
- (ta vlak le ob nedeljah in praznikih).

Lokalna železnica Ljubljana-Vrhnika.

Odhod:

Prihod:

- Ob 7:29 zjutraj
- " 2:13 popoldne
- " 8:15 zvečer

- Ob 6:34 zjutraj
- " 12:29 popoldne
- " 6:59 zvečer.

Hiša je na prodaj

v nekem mestu na Kranjskem.
Stoji zraven farne cerkve. Je v
najboljšem stanu in vsa prenov-
ljena. Prav primerna bi bila za
kakega vpokojenega gospoda du-
hovnika ali tudi za trgovino.

Pogoji zelo ugodni. Več
pové upravn. „Slovenca“.

672 3-3

V nobenem slovenskem domu, zlasti ne v slovenskih društvenih dvorinah se ne sme pogrešati

Prešernove sohe

Ista je uzorno delo, izdelana v velikosti 42 cm, ter stane samo 7 Kron.

Doprski kip

Janko Kersnika

25 cm velik, brez podstavka, za 3 Krone.

V velikosti 22 cm po K 180 — s podstavkom — kipca

Simona Gregorčiča in Jenko-ta.

Zabožke računim za lastno ceno.

Vsa čitalniška, bralna, ognjeasna in druga društva opozarjam na ugodno priliko, da okrasé svoje domove z domačimi umotvorji, in vabim prav vljudno k naročbi

Jernej Bahovec

trgovina s papirjem in pisarniškiimi potrebščini

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 2.

645 3-3

Edina zaloga tovarn za čevlje D. H. POLLAK & Co na Dunaju.

Udano podpisana si usojam naznaniti p. n. občinstvu in prečastiti duhovščini, da imam v zalogi bogato izbiro vseh vrst

čevljev za gospode, gospe in otroke
ter raznih čevljev za šport.

Da se obvaruje pred manj vredno konkurenco, naj vsakdo natančno pazi na tovarniško znamko, ki je vtisojena na podplatu.

Proseč za prav številni obisk se priporoča s spoštovanjem

1408 12-12

Julija Stor, Imeljteljica.

Le Prešernove (prej Slonove) ulice št. 5, Ljubljana.

Zunanja naročila se izurše točno in najbolje.

Oddaja obrta.

Uljudno naznanjam svojim p. n. večletnim zvestim naročnikom, da sem svojo 20-letno graversko obrt prodal gospodu

Anton Černetu.

Zahvaljujoč se za vedno mi izkazano prijazno naklonjenost, prosim blagovolite meni izkazano zaupanje prenesti na mojega naslednika.

Z velespoštovanjem

Fran Poek.

676 4-4

P. n.

Z ozirom na gorenje naznanilo naznanjam, da sem bil več let na Dunaju in v Nemčiji v prvih tovarnah mojega obrta, ter sem si v teku časa pridobil dovolj izkušnje, da zamorem izpolnjevati v tej stroki mi stavljene zadeve.

Obetajoč, da si bom prizadeval zadovoljiti svoje cenjene naročnike v vsakem oziru, se priporočam z velespoštovanjem

Anton Černe, graver

Poljanska cesta št. 29.

„ANDROPOGON“

(Iznajditelj **P. Herrmann**, Zgornja Poljskava)

je najboljšo, vsa pričakovanja prekašajoče sredstvo za rast las, katero ni nikako sleparstvo ampak skozi leta z nenavadnimi uspehi izkušena in zjamčeno neškodljiva tekočina, ki zabrani izpadanje las in odstrani prahaje.

Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo zrasli lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno brado. Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice 3 krone. Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani

pri gospodu 274 (42)

Vaso Petričič-u.

V zalogi imajo tudi gg. E. Mahr in U. pl. Trnkóczy v Ljubljani, A. Rant v Kranji, in lekarna „Pri angelju“ v Novem mestu.

Preprodajalci popust.

Darila za birmance.

Največjo zalogo in najnižje cene švicarskih ur, zlatnine in srebrnine na drobno in debelo ima

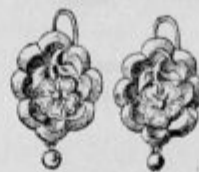
603 8-6

Franc Čuden

v Ljubljani, Mestni trg,

urar, trgovec, delničar prve švicarske zadrage tovarn ur „Union“, zalagatelj c. kr. dolenske železnice.

Nekaj predmetov iz cenika, ki se na zahtevanje pošilja brezplačno:

Št. 422. Zlata double-uhani
gld. 1.80
Zlati, 14 kar. gld. 3.50.

Št. 472. Prstan, novo zlato
gld. 2.30 do 2.80.
Zlato, 14 kar. gld. 5 do 6.50

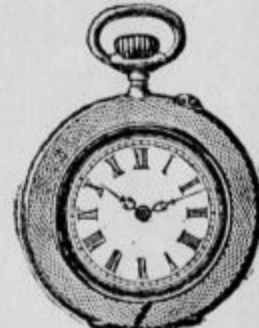
Št. 435. Zlata double-uhani
90 kr. do gld. 1.20.
Zlati, 14 kar. gld. 2.60-3.40

Št. 290. Srebrna cil-rem.
ura s 6 kamni gld. 4.75
do 5.50.

Št. 302. Zlata cil-rem. ura
z 10 kamni in dvojnimi
pokrovom gld. 25 do 30
do 32

Št. 298. Srebrna cil-rem.
ura z 10 kamni gld. 9
do 11.

Št. 430. Zlata uhani, 14 kar.
s finim kamnom in per-
lami gld. 4-6.

Štev. 381. Srebrn obesek
30 do 40 kr.

Št. 437. Zlata double-uhani
gld. 1.15
Zlati, 14 kar., močni gld. 3
do 3.80.

Oglas.
Največja sedaj razširjena zaloga najimenterjših in najboljših poljedelskih s novimi iznajdbami patentiranih
Strojev
kakov: mlatilnic, slamoreznic, žitočistilnic, stiskalnic za sadje in grozdje, veternic, gepeljnov i. t. d. se nahaja pri
Juannu Homatič
u hiši št. 31 na Dunajski cesti
t. j. na dvorišču mlinice,
Zaloga imenovanih strojev je tudi v Radovljici pri gosp.
Francu Horošinu.

Zobozdravnik med. dr. E. BRETL

v Ljubljani

se je za stalno preselil v

Filipov dvorec

na ogel Špitalskih ulic zraven

Franciškanskega mostu,

uhod za vodo.

644 3-3

Angeljnovo milo Marzeljsko (belo) milo

z znamko

449 104-16

S

sta najbolj koristni

štedilni mili

za hišno rabo.

Dobivate jih po specerijskih štacunah!

Pavel Seemann

izdelovatelj mila
in čebelno-voščenih sveč
v Ljubljani.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji cenli bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirati na domačo tvrdko ter ne uvažujejo tujih tvrdk, družtev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bo hvaležna tudi za najmanjše naročilo. Najodličnejšim spoštovanjam se priporoča 691 52 51

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode v Ljubljani, Wolfove ulice 4.

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,

v Knezovi hiši,

obrestuje hranilne vloge po

110 95-52

4½ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406,

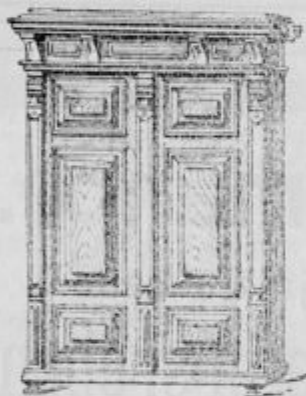
Telefon števil. 57.

Nič več telesnega zaprtja, ako se vživa

Zaloga: Dunaj, XVIII., Ladenburggasse 46.
Prospekt brezplačno. — Pošiljatev za poskušnjo:
12 kosov franko 3 K po povzetju. 72 52-15

Huss-ova pogača.

Prva kranjska mizarska zadruga v Šent Vidu nad Ljubljano

se priporoča sl. občinstvu v naročitev raznovrstne temne in likane sobne oprave iz suhega lesa, solidno izgotovljene, po lastnih in predloženih vzorcih.

Velika zaloga raznovrstne izdelane oprave za salone, spalne in jedilne sobe je na izbero cenjenim naročnikom v lastnem skladišču tik kolodvora v Vižmarjih. — V prav obilno naročitev se priporoča

Jos. Arhar, načelnik.

FRANC DOLENC

v Ljubljani, Marijin trg pri frančiškanski cerkvi.

P. n.

Slavnemu občinstvu priporočam svojo veliko zalogo manufakturnega blaga, obstoječo iz raznovrstnega sukna, modnih štofov in kamgarnov za moške obleke. — Vsakovrstnega modnega in perilnega blaga za damske obleke najnovjših vzorcev. — Izvrstne cvilhe za matrace in posteljno opravo, in posebno dobro blago za rjuhe, namiznih prtov in brisalk. — Veliko izbero tepihov, zaves in preprog, vse po najnižjih cenah.

S spoštovanjem

Franc Dolenc.

553 10-5

Vse vrste svežih mineralnih voda.

Velika trgovina mineralnih voda.

Glavna razpošiljatev za vse znane tu- in inozemske mineralne vode, pastile s soljo i. t. d.

Mihael Kastner

Ljubljana, Kongresni trg.

679 3-2

Vse vrste svežih mineralnih voda.

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za sguhe pri šrebanjih, pri izšrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako šrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnio. 134 199

Emajlirani in porcelanasti higijenični pljuvalniki

natančno po predpisu

v največji izberici

se dobivajo najcenejše pri tvrdki

FRAN KOLLMANN

trgovec s steklenino in s porcelanom
v Ljubljani, Mestni trg.

268 12-12

Prva tovarna koles (bicikljev) Iv. Puch v Gradcu

katere sloviti izdelki so dosedaj še vedno najboljši in neprekosljivi ter zavarovani z oblastveno vpisano znamko **I. Puch v Gradcu** podelila je glavno zastopstvo za celo Kranjsko strokovnjaku gospodu

Fran Čudnu v Ljubljani

pri katerem so vsakemu na vpogled razpostavljeni razni modeli.

341 11

„Pri solncu“

Priporočam prečast. duhovščini in sl. občinstvu svojo veliko zalogo najboljših in najcenejših

umetnih cvetlic, šopkov in vencev

za cerkveno in domačo porabo.

Istotam so v zalogi: vse potrebščine za krojače in šivilje; dalje rokavice in nogavice najboljših vrst, različne srajce kakor tudi velika izbira nagrobnih vencev in trakov z napisom; dobijo se tudi najboljše vrste peče (abtahi).
Vezanje cvetic in šopkov točno in po najnižjih cenah. 653 6-3
Za obila naročila se priporoča

Katinka Widmayer

„pri solncu“ za vodó v mestni palači.

Preč. gg. novomašniki znižane cene!

za vodó.

Električno strokovno obvestilo.

Prečastiti duhovščini in sl. občinstvu uljudno naznanjam, da izvršujem z oblastvenim dovoljenjem vsa za vpeljavo električne razsvetljave potrebna dela ter opozarjam na svojo izredno veliko in krasno zalogo

vsakovrstnih svetil in za električno razsvetljavo potrebnih predmetov.

Prenavljam oziroma prenamejam stare lestence, svetila idr. strokovno pravilno za električno luč po zelo niskih cenah. — Vsaka stvar bode montirana v moji delavnici in preiskušena tako, da mestni montér ne bode imel drugega posla, kakor predmet zvezati z električnim tokom, kar bode lahko izvršil v najkrajšem času.

Za svetila, katera bodo montirana v moji delavnici, jamčim tekom enega leta, v katerem času tudi event. popravila brezplačno izvršujem.

Največja in najlepša zaloga cerkvene posode in orodja.

Nadejajoč se zdatnih naročil beležim vesplošnovanjem

Leopold Tratnik,

pasár in založnik predmetov za električno razsvetljavo
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27.

484 11

Hoteli, kavarne in gostilne, ki so naročene na „Slovenca“:

- Bela pri Dovjem:** Potočnik Fr., gostilna.
Begunje nad Cirknico: Bonač Anton, Svigelj Anton, J. Meden, gostilne.
Beričovo pri Dolu: Grad Ivan, gostilna.
Bled: Hotel Petran, Wester, Črne Mihale, Wuherer Jos., gostilne.
Blitrica pri Št. Rupertu: Zaje Anton, gostilna.
Boh. Bela: Mužan Valentin, Zupan Iv. in Ropret Jera, gostilne.
Boh. Bistrica: Arh Franc in Mencinger J.; Ravhek ar Josip, gostilne, Ažman, restavracija.
Borovnica: Fortuna Val. in Kobi Anton, Fran Svigelj (Breg), Lebez Ivan, Suhadolnik Marija, gostilne.
Brezje, Gorenjsko: Finžgar Jos. in Gabrijelčič Ant., gostilni. Lavrenčič Pavl, gostilna „pri Rozmanu“.
Brod pod Sm. goro: Bitenc Jož., gostilna.
Celje: „Narodni dom“ (Fr. Lajovic).
Cerklje p. Kranju: Ahlin Janez, gost.
Cerkno, Goriško: Lahajnar Ant., gost.
Cirknica, Notr.: Korče Ivan in Meden Miroslav, gostilni, Anton de Schiava, restavrat. r.
Čatež p. Vel. Loki: Urbančič A., gost.
Črnivec pri Radoljici: Kocijančič Fr., gostilna.
Črnomelj: Franc Jerman, gostilna.
Dedendol pri Višnjigori: Omahen Mih., gostilna.
Dobropolje: Kmetijsko društvo.
Dolenja vas pri Ribnici: Mrher Ign., gost.
Dole pri Liti: Novak Ivan, gost.
Dunaj: Café „Goldene Kugel“ IV. okraj, Café „Mozart“, III. okraj, in „Arcaden-Café“, I. Universitätstrasse, Carl Zobl's „Café Beethoven“, I. Universitätstrasse 11., Kavarna Muhič IX. okraj, Porzelangasse, Café „Wien“, I. Franzensring.
Gorica: Kavarna Schwarz, Kavarna „Central“.
Gorje Spodnje pri Bledu: Zrimc Janez, Jan Vinko, Jan Marija, gostilne.
Gradec: Kaube Fran, restavracija.
Grapče: Miha Zalokar, gostilna.
Grosuplje: Košak Fran, gostilna.
Gor. Otok pri Mošnjah: Brinšek Jakob, gostilna.
Gozd Kranjska gora: Blankuš Pavl, gostilna.
Horjul: Cepon Janez, gostilna.
Hraše p. Smledniku: Burger Ant., gost.
Hrušica pri Jesenicah: Noč A., gostilna.
Idrija: Casino „Idrija“, Kavčič Fran, kavarna, Kos Josip, gostilna.
Ihan p. Domžalah: Sojcar Karol, gostilna.
Jageršče p. Cerknem: Tušar Fran, gost.
Javornik: Noč Mihael, Zumer Anton, gostilni.
Jesenice, Gorenj.: Frjan Ivan, restavracija, Vilman Fran, Višnjar Karol, Hrovat Marija, „pri mesarju“, gostilne.
Kamnik: Friedl Ivan, hotel, Vanossi Jos., kavarna, Žerovnik Pet. pri „So kolu“, Jerala Alojzij, gostilni.
Kandija pri Nov. mestu: Jakše Janez, Zorc J., Pintar Alojzij, gostilne.
Kompolje p. Dobropoljeh: Mustar Fran, gostilna.
Kostanjevica: Zalokarjeva, gostilna.
Kozarišče pri Staremtrgu: Pianeki Jan, gostilna.
Kranj: Kavarni Jäger in Kreuzberger, Fran Sumi in Golob Mat., Francjezeršek, gostilni. Mavrili Mavr, pivovarnar, hotel „Nova pošta“, Hotel „Stara pošta“.
Kropa: Magušar Jurij, gostilna.
Kranjska gora: „Pri pošti“, „Razor“, hotela, Blenkuš, Slavec, Razinger, gostilne.
Ljubljana: Kavarne: „Austria“, „Europa“, „Valvasor“, „Casino“, „Eggia“, „Mercur“, Jos. Kramar, Ant. Albert; hoteli: „Prislonu“, „Lloyd“, Iv. Grajžar, južnikolodvor; pivarne: Auer, Perles, Hafner; gostilne: „Novi svet“, Marije Terezije cesta, „Pri mlinskem kamnu“, Sv. Petra cesta, „Pri zvezdi“, Cesarja Jožefa trg, „Pri roži“, Židovske ulice, „Pri zlati ribi“, Špitalske ulice, „Pri Stefanu“, Frančiškanske ulice, „Katoliški dom“, Turjaški trg, „Rokodelski dom“, Komenskega ulice, Delavsko konsumno društvo, Elizabeta Jurkovič („pri Kolovratarju“) Pred škofijo, Marija Barborič, Svetega Petra nasip št. 5, Franc Krvarič („pri Figovcu“), Dunajska cesta, Mar. Ahlin, Karlovska cesta št. 28, August Zajec, Rimska cesta št. 4, „Pri Kamenčanu“, Karlovska cesta št. 4, gostilna Dachs, Florijanske ulice št. 33, M. Škof, Rečne ulice št. 8, Ivana Sustersič, Sv. Petra cesta št. 15, Ivan Cinkole, Kopitarjeve ulice št. 4, gostilna „pri Jurju“, Poljanska cesta, Lovro Češnovar („pri starem Tišlerju“), Kolo-dvorske ulice, Elizabeta Cerne, Hil-šerjeve ulice št. 14, Jakob Zabukovec, Breg, Josip Boštijančič („pri Pepetu“), Kolodvor. ulice, Ant. Kocmur, Poljanska cesta št. 9, Jos. Dermastja („pri Kamnarju“), Vodmat, Zaloška cesta št. 3, Terezija Omejc, Karlovska cesta št. 32, Marija Stele („pri belem konjčku“), Poljanska cesta št. 26, Rudolf Tenente, Gradaške ulice št. 10, Ana Cuzak, Poljanska cesta št. 48, „Narodna kavarna“, „Pri avstrijskem carju“, Nežika Kralj Sodnijske ulice, Peršin Matija na Rožniku, Vospernig, Gosposke ulice, Frič Novak, restavrat. v „vicariji“, Bizjak Fran, pri Krčonu“, Tržaška cesta, Praunseis J.C., zajutrkovalna soba, Mestni trg 19, „Pri lipi“, restavracija, „Pri vinški trti“, Tonich, Tržaška cesta, Jos. Tomc, Streliške ulice, gostilna, Josipina Dolenc, Poljanska cesta 21, gostilna. Mrak Valentin, Marije Terezije cesta.
Litija: „Pri Fortunici“, Tonjec Ant., gostilni.
Medvođe: Zweiner Ivan, gostilna.
Metlika: Vukšinič Jožef, gostilna, Daniel Makar, gostilna.
Mirna peč: Košak Jos., gost.
Milno p. Bledu: Hribar Marija, gost.
Mokronog: Sašelj Karol, gost.
Moste pri Žirovnici: Rotar Gašper, gost.
Novomesto: Kavarna Danisch, Pavčič, hotel.
Olševk p. Tupaličah: Kozelj Jak., gost.
Ortenek: J. B. Kosler, restavracija.
Podnart: Pogačnik Marija, Javor Terezija, gostilni.
Praprotno p. Škofji Loki: Dolenc Marija, gostilna.
Podgorica p. Dobropoljeh: Germ Fran, Stih Josip, gostilni.
Polhov Gradec: Kunovar Hel. in Zalaznik Ant., gost.
Premškovo p. Kranju: Jak. Gorjanc in Jakob Dolinar, gostilni.
Preseje p. Radomljah: Šarc Janez, gost.
Pulj (Pola): Cafe Miramare.
Radoljica: Mulej Ivana, restavracija, Augustin Janez, gostilna.
Rakek: Sebenikar Lovro, restavracija. Ludovik Šebar, c.kr. poštar, Ivan Fatur, gostilni.
Rateče, Gorenjsko: Ivan Petrič, gostilna.
Rečica p. Bledu: Sodja Jakob, gost.
Retje, p. Travnku: Gregorič Jož. in Benčina Karol, gost.
Ribnica, Dol.: Lovšin Ivan, kavarna. Podboj Jos. in Zadnik J., Fr. Podboj, Andrej Podboj, And. Peterlin, gostilne.
Rob p. Vel. Laščah: Jakše Mih., Bregar Ivan, gostilna.
Sava pri Jesenicah: Arh Jan., gostilna.
Selca p. Škofji Loki: Verhunc Janez, gost.
Slov. gradec: Günther Avg., gostilna.
Smlednik: Oblak Primož, gostilna.
Sodražica: Drobnič Jurij, gostilna.
Stanežiče pri Ljublj.: Josip Teršan, gost.
Stara Loka: Jelovčan Marija, gostilna.
Stara Vrhnika: Jesenovec Josip, gost.
Stožice pri Ljubljani: Pečnik Jan. („pri Urbančku“), gostilna.
Struge pri Dobropolju: Salokar K., gostil.
Suhor p. Novemestu: Bohorčič Ant., gost.
Sv. Jakob v Rožni dolini, Kor.: Mikula Jakob, gostilna v „Nar. domu“.
Sv. Križ p. Liti: Fr. Miklavčič, gostilna.
Šiška pri Ljubljani: Jak. Matjan, gostilna.
Škocijan p. Turjaku: Peterlin Franjo, gostilna.
Škocijan na Dolenjskem: Durjava Peter, gostilna.
Škofja Loka: Hafner Leopold in Hafner J., gostilni, Splichal Fr. kavarna, Dolinar Jak. „pri Kroni“.
Šturije pri Ajdovščini: Edvard Cigoj, Štelan Selj in Ivan Štibilj, gostilne.
Št. Vid p. Cerknici: Ponikvar Ivan, gost.
Toplice, Dol.: Oskrbništvo toplie.
Trata p. Škofji Loki: Zakotnik Janez, gostilna.
Travnik, Dol.: Lavrič Jan., gostilna.
Trst: Cafe Commercio, Cafe Fabris.
Tržič: Lončar Mat., Ruech K., gostilni.
Velike Lašče: Matija Hočevar, gostilna „pri pošti“.
Vel. Poljane Dol., M. Andolšek, gostil.
Vevče: Kuhar Avg., gostilna.
Vipava: Lavrenčič J., gostilna. Hotel „Adria“.
Visoko pri Kranju: Okorn Jan., gostilna.
Vižmarje: Strukelj Tomaž, gostilna.
Vrhnika: Dolenc Fr. Jurca Jos. in Kočevar Franc, gostilne, kavarna „Albert“, Jesenovec Jos. in Oblak Jan. gostilni.
Zgornji Kašelj: Marcina Ign., gostilna.
Žerovnica p. Cirknici: Marolt J., gost.
Žirovnica: Cop M., Svetina A., gostilni.

Štedilno mila z znamko „jalen“

je izredno dobre kakovosti, je jako izdatno in zajamčeno čisto.

Paziti je na gorenjo varstveno znamko.

Naprodaj je po vseh boljših prodajalnicah tacega blaga.

Gosp. pekovskim mojstrom!

Uljudno opozarjam na ječmenov izvleček z imenom

„Maltosen“,

kateri je najboljši pridevek k drožem, da testo veliko lepše izhaja, bolje naraste in lepo rumeni. Tako se že pri kurjavi toliko prihrani, kolikor maltosen stane. Svojo dobroto pokaže maltosen zlasti pri mehkem testu in hladni vpljavi. Ker tovarnar za maltosen nima za Kranjsko potovalca, imam ga jaz vedno v zalogi in ga pošiljam vsak dan po poštnem povzetju po 5 kg, po 90 h kg brez poštnine. Maltosen je obliki moke in se ne pokvari, ako leži; zatosi ga lahko vsak večjo množino naroči. Na domu stane 1 kg 90 h, 5 kg skupaj pa po 84 h kg.

Priporočam tudi lastne iznajdbe

pečna vrata,

katera so tako pripravna pri delu in zelo trpežna. Pri rabi mojih vrat ni treba pri popravljanju peči nikoli zida podirati, s čemur se prihrani veliko dela in zidarskega materiala. Ta vrata jako dobro ohranijo par. Posebno dobro služijo ob pečenju potic.

Gospodom pekovskim mojstrom priporočam tudi najboljše

opeko za pečni tlak,

katera je trpežna in zelo lepo peče. Pri velikih pekarijah jamčim za njo dve leti, pri malih pa štiri leta z enkratnim obrnilom. Ne ubije se nobena, samo nekoliko se obrabi. Komad (30 cm², 5 cm debela) stane jedno krono. V zalogi ima to opeko Vidic in Co. v Ljubljani, a tudi jaz sprejemam naročila na njo. Zarad nenavadne njene trpežnosti je ta opeka, čeravno nekoliko višje v ceni vendar ceneja kakor vsaka druga navadna.

Vsa naročila točno izvršujem. — Z odličnim spoštovanjem se Vam priporoča vaš sodrug

IVAN ŽAGAR, v Ljubljani, Dunajska cesta 7.

466 3

Otvoritev nove trgovine!

Uljudno naznanjam, da bodem 31. t. m. otvoril v Šiški, ob glavni cesti poleg cerkve, hišna številka 2 (v hiši gosp. Seidel-na)

špecerijsko trgovino

in prodajo moke na drobno in debelo.

Mer mi je na tem, da p. n. odjemalce vseskozi zadovoljim, bodisi glede kakovosti blaga, bodisi glede nizkih cen, upam, da bode p. n. slavno občinstvo moje dobro voljo upoštevati, ter moje prizadevanje postrezati z najboljšim in najfinejšim blagom, podpirati z najmnogobrojnejšim obiskom.

V nadeji, da mi izkažejo p. n. odjemalci svojo naklonjenost, bilježim

846 12-3

Maško Laurenčič.

Stanje hranilnih vlog:
17 milijonov K.

Rezervni zaklad:
nad 400.000 K.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz sama, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

771 13

Posoja se na zemljišča po 4³/₄% na leto. Z obrestmi vred na plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje in sicer po 4¹/₂% do 5%.

KAROL DOSTAL

tapetnik

naznanja vljudno svojim p. n. cenjenim naročnikom, da se je s sv. Petra ceste številka 13

preselil na sv. Petra cesto številka 5 (hotel pri „Avstrijskem cesarju“)

ter se priporoča še nadalje, zatrjujoč, da se bo tudi za naprej potrudil povsem ustreči vsem zahtevam p. n. naročnikov.

Velespoštovanjem

Karol Dostal,

664 4-3

tapetnik.

Gostilna „Pod Gozdom“ na Dolenjski cesti.

Vabilo
k
otvortvi gostilni-
škega vrta

ki se vrši
nedeljo, dne 24. maja
s sodelovanjem slavne vojaške
godbe c. kr. pešpolka številka 27.

Začetek točno ob 3. uri popoldan.
Vstopnina 10 kr.
Ob 6. uri se spusti veliki zrakoplov, v mraku se zažiga umetalni ogenj in rakete.
Ob neugodnem vremenu se preloži veselica na binkoštno nedeljo ob isti uri.
K mnogobrojni udeležbi vabita najljubdeje
Josip in Antonija Plankar.

688 2-2

Gostilna „Pod Gozdom“ na Dolenjski cesti.

Resnično!

„Zorcublin“

pomaga velikansko kot nedosežen uničevalec mrčesov

Kupuj pa „le v seklenicah“.

V Ljubljani pri gospodih:

507 10-3

Ivan Fabian, naslednik Anton Korbar	Anton Ječminek A. Kanc, drog. C. Karinger	Jožef Kordin Anton Krisper	P. Mencinger Ivana Perdana nasledniki	Viktor Schiffer M. Spreitzer	Ferd. Terdina J. Tonich
F. Groschl C. C. Holzer Ivan Jebačin	Mihael Kastner Edmund Kavčič Kham & Murnik	Peter Lassnik J. Lenček Karol Lexander A. Lilleg	Karol Planinšek I. Mehle A. Šarabon	Anton Stacul Fran Stupica M. E. Supan A. Sušnik	Uradniško-konsumno-društvo
Bled: O. Wöllfling, P. Homan.	Ornomoj: A. Lakner, K. Müller B. Schweiger, A. Zurec.	Krško: F. H. Aumana sin, R. Engelsberger.	Litija: Lebinger & Bergmann.	Radovljica: L. Fürsager, Friderik Homann, Oton Homann	
Draga: P. S. Turk.	Hrib: A. Bučar, Fran Kovač.	Lož: F. Kovač.	Mirna: Jos. Schuller.	Škofja Loka: E. Burdych, M. Zigon.	
Idrija: A. Jelenc, J. Septaves.	Kamnik: Anton Pintar, Fran Subelj.	Mokronog: J. Errath, B. Sbil pri Škofu.	Novo mesto: Küssel & Končan, Adolf Pauser.	Šiška: J. C. Juvančič.	
Kočevje: Fr. Loy, P. Petsche, J. Röthel, Matija Kom, Fran Schleimer.	Kostanjevica: Alojzij Gač.	Postojna: K. Ceferin, Anton Ditrich, G. Pikel.	Polhov Gradec: I. A. Leben.	Travnik: G. Bartol.	
Kranj: Fr. Dolenc, Vilj. Killer, Adolf Kreuzberger, Jan. Majdič, Karol Šavnik, lekarnar pri sv. Trojici.		Radeče: J. Haller, J. Trepečnik, I. občno radeško konsumno društvo.		Trebnje: J. Petrovčič, I. Zernatto	
				Tržič: Fr. Raitharek.	
				Velike Lašče: F. M. Doganoc.	
				Vipava, Vrhopolje: Fr. Kobal	
				Vrhnika: M. Briley.	
				Zagorje: R. E. Mihelčič, Jan. Müller sen.	
				Žužemberk: Jakob Dereani.	